

Paragraf Taktikleri

FATİH DUMAN

GÜNCELLENMİŞ

Paragraf sorularında sıkıntı yaşamamak için okuduğumuz metindeki anahtar kelimelere (vurgulanan ifadeler, üzerinde durulan kavramlar) dikkat etmeliyiz. Anahtar kelimeler bizi her zaman doğru sonuca götürecektir. Bir parça giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşur. Parçanın giriş kısmında anlatılacak olan konu genel olarak verilir. Gelişme kısmı konunun ayrıntılarıyla ele alındığı bölümdür. Bu kısımda düşünce geliştirilir ve anlaşılır hale getirilir. Sonuç bölümünde ise yazar vermek istediği mesajı yani ana düşünceyi verir. Ana düşüncenin parçanın geneline indirildiği metinlerde vardır.

ANA DÜŞÜNCE

Parçada verilmek istenen mesajdır, asıl anlatılmak istenen düşüncedir. "Parçadaki konunun ele alınış amacı nedir?" sorusunun cevabıdır.

İzlenecek Yol

1. Genellikle parçanın **son kısmını** yani son iki cümlesini okumamız ana düşünceye ulaşmamız için yeterlidir.
2. Ana düşüncenin parçanın geneline indirildiği metinlerde ise konunun nasıl şekillendiğine veya anlatılan olayla çağrıştırdığı düşünceye (çıkarılacak ders) dikkat etmemiz gerekmektedir.
3. "Özetle, sonuç olarak, o halde, kısacası, denilebilir ki, dolayısıyla, sonunda, bu yüzden, aslında, çünkü, ancak..." bu gibi ifadelerden sonraki kısım dikkatli yorumlanmalıdır. Bu ifadeler bizi ana düşünceye götürecektir.
4. *Tanık göstermenin* kullanıldığı paragraflarda alıntılara dikkat etmeliyiz. Yapılan alıntılar bizi ana düşünceye götürecektir.
5. Anahtar kelimelere dikkat edin. Anahtar kelimeler hata oranınızı sıfıra indirir. İki şık arasında kalmanızı önler.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2014 Nisan TEOG

Eski bir hikâyedir: Vaktiyle, bir adam Harun Reşid'e gelir, izin alıp marifetini gösterir. Adam, bir çuvaldızın gözünden kırk tane iğneyi uzaktan atıp geçirir. Görenler onun bu ustalığına şaşır kalırlar. Harun Reşid, bu adama: "Kabiliyetini böyle boş yere harcayacağına, faydalı bir işe çalışsaydın, insanlığa daha faydalı olurdu." der. Faydalı bir işe çalışmak... İşte, iş için birinci şart budur.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ustalık, toplumu hayrete düşürecek işler yapmaktır.
- B) Bir işin değeri, topluma sağlayacağı yararla ölçülür.
- C) Yapılan işe yeteneğini katmak kişiyi başarıya ulaştırır.
- D) Yapılan işi başkalarının beğenmesi önemlidir.

Analiz:

Parçadaki alıntıya dikkat ediyoruz. Bizi ana düşünceye götürüyor. Burada vurgulanan ifadelerle dikkat edin.

Cevap B

2. 2015 Nisan TEOG

Bir köpek, ağzında bir kemikle bir nehrin kenarında duruyordu. Birden sudaki yansımasını fark etmiş. O köpeğin de ağzında bir kemik varmış. Üstelik kendi ağzındaki kemikten daha büyükmüş. Köpek ağzındaki kemiği bırakıp hemen suya atlamış ancak azgın sulara neredeyse boğuluyordu. Canını zor kurtarmış köpek, kıyıya çıktığında ne kemik kalmış ne de kemiğin yansıması.

Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sahip olduklarıyla yetinmeyen, elindekini de kaybeder.
- B) Kararsız kişiler, giriştikleri işlerde başarısız olurlar.
- C) Söz dinlemeyenlerin başı dertten kurtulmaz.
- D) Maceraya atılmak her zaman ilgi çekicidir.

Analiz:

Parçanın geneline indirilen bir ana düşünce vardır. Anlatılan olaydan çıkaracağımız ders bize ana düşünceyi verir.

Cevap A

3. 2013 Aralık TEOG Mazeret

Paraya ihtiyacı olan bir işçiye günlük ücretini verip bir kuyuyu açtırabilirsiniz. Bu işi gayreti ölçüsünde yapar. Bir müddet sonra aynı işçiye yine günlük ücretini vererek kuyuyu doldurmasını söylerseniz onu da yapar. Aynı adamdan kuyuyu tekrar açmasını isteyecek olursanız biraz canının sıkıldığını fark edersiniz. Ne çare ki para almak için bu işe katlanacaktır. Fakat kuyuyu açtıktan sonra tekrar doldurmasını söylerseniz o muhtaç adam bütün ihtiyacına rağmen bu işi bırakır. **Karnını doyurmak, çoluk çocuğunu geçindirmek pahasına da olsa bu amaçsız işe devam etmeyecektir.**

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlar yetenekleri ölçüsünde iş yaparlar.
- B) Bireyler kendi düşünceleri doğrultusunda çalışırlar.
- C) İnsanlar yaptıkları işlerin bir maksadı olsun isterler.
- D) Bireyler aynı işi tekrarlamaktan hoşlanmazlar.

Analiz:

Ana düşünce parçanın son kısmında verilmektedir. Burada vurgulanan ifadeler dikkat edin.

Cevap C

4. 2014 Mayıs TEOG Mazeret

Anıtlarıyla büyüleyen tarihî semtlerdeki geçmiş zaman havası, insanın ruhunu fazlasıyla dolduruyor. Fakat pek çoğunda tekrara dayanan modern mimari, şimdiden hâkim olmaya başladı. Eski eserler bu topraklara hâkim oluşumuzun kanıtıdır. **Bu sebeple en küçük tarihî eser bile kaybolmamalıdır.**

Bu metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarihî değeri olan eserler korunmalıdır.
- B) Modern mimari genişlik ve aydınlık getirir.
- C) Bugün bize değerli görünen bir şey yarın anlamsız gelir.
- D) Yıpranmış binaların bulunduğu semtlerin çehresi değişmelidir.

Analiz:

Ana düşünce parçanın son kısmında verilmektedir. Burada vurgulanan ifadeler dikkat edin. "Bu sebeple" açıklayıcı ifadesinden sonraki kısma dikkat edelim.

Cevap A

5. 2014 Aralık TEOG Mazeret

Her dilde bilim ve tekniğin gelişen ihtiyaçlarını karşılamak için yeni terimler türetilir. Bu türetmeyi genellikle dilciler değil, mucitler yaparlar. Çünkü onlar buluşlarını ilk kez tanıtırlarken bunların adlarını da koyarlar. **Bu yüzden bilimin ön saflarında yer alan mucitlerin kendi dillerinin yapısını, sözcük ve terim türetme kurallarını iyi bilmeleri gerekir.**

Bu metinde mucitlerle ilgili asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ana dillerine hâkim olmalılar.
- B) İcatlar ortaya koymalılar.
- C) Dilcilerle ortak çalışmalılar.
- D) Hayatı kolaylaştırmalılar.

Analiz:

Ana düşünce parçanın son kısmında verilmektedir. Burada vurgulanan ifadeler dikkat edin. "Bu yüzden" açıklayıcı ifadesinden sonraki kısma dikkat edelim.

Cevap A

6. 2016 Aralık TEOG Mazeret

Çocuklar gülerken, keyif alarak öğrendikleri hiçbir şeyi kolay kolay unutmazlar. Dolayısıyla mizah, çocukların yeni bir şeyler öğrenmesinde ve okumayı sevmesinde keyifli bir yoldur, diyebiliriz. Rifat Ilgaz, mizahın insanın doğasında olduğunu, dolayısıyla bilgi olmadığını söyler. **Bilgi değildir ama çocuğu bilgiye götüren yolun taşlarını mizahla döşediğinizde öğrenme daha kuvvetli olur.**

Bu metinde "mizah" ile ilgili asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın yaratılışında vardır.
- B) Bilgilendirici yönü ağır basar.
- C) Öğretimde kullanılacak bir araçtır.
- D) Eğlendirici tarafı ön plandadır.

Analiz:

Ana düşünce parçanın son kısmında verilmektedir. Burada vurgulanan ifadeler dikkat edin.

Cevap C

7. MEB Kazanım

İnsan beyni, sahibinin yapmak istediği şeyi gerçekleştirme yollarını bulacak şekilde yaratılmıştır. **“Azmin elinden hiçbir şey kurtulmaz.”** diyen atasözü de bu fikri doğrulamaktadır. Pek çok insan, insan kudretinin dışında zannedilen muazzam işleri sadece azimleri sayesinde başarmış, o işleri yapmayı akıllarından bile geçirmeyen insanlarsa varılan netice karşısında şaşakalmışlardır. Atatürk’ün bu konuda çok güzel bir sözü var: **“Zafer, zafer benimdir diyebilenindir.”**

Bu parçada asıl anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan beyni, sanıldığından daha üstün özelliklere sahiptir.
- B) Küçük hayalleri olan insanlar, başarısız olmaya mahkûmdur.
- C) İnsan, kararlı olursa en zor işlerin bile üstesinden gelebilir.
- D) Büyük işleri sadece büyük ve önemli insanlar yapabilir.

Analiz:

Parçadaki alıntılara dikkat ediyoruz. Bizi ana düşünceye götürüyor. Alıntılarda vurgulanan ifadelerle dikkat edin.

Cevap C

8. MEB Kazanım

Meyve ve sebzelerin bozulmasına bazı bakteriler neden olur. Bakteriler, bu gıdaların içerdiği suyu kullandığı için onların üzerinde kolaylıkla gelişip çoğalır ve içeriğinde, görünüşünde birtakım değişikliklere yol açacak bozulmalara neden olur. **Ancak meyve ve sebzeler kurutulursa bozulmalarının önüne geçilebilir. Çünkü kurutulan meyve ve sebzelerin su miktarı önemli ölçüde azalır. Bakteriler de yeterince su bulamazsa gelişemez.**

Bu parçada meyve ve sebzelerle ilgili asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İçlerindeki su miktarının, bozulma sürelerini etkilediği
- B) Üzerlerinde oluşan bakterilerin insan sağlığına zarar verdiği
- C) Bozulmalarını önlemek için onları kurutmak gerektiği
- D) Kurutulunca vitamin değerlerinin arttığı

Analiz:

Ana düşünce parçanın son kısmında verilmektedir. Burada vurgulanan ifadelerle dikkat edin. “Ancak ve çünkü” açıklayıcı ifadesinden sonraki kısma dikkat edelim.

Cevap C

9. MEB Kazanım

Şarkılar, şiirler, romanlar, öyküler ve diğer tüm sanat eserleri toplumun iç dünyasını gösteren birer penceredir. Neşeli şarkılar, hüznü şiirler, heyecanlı romanlar, karamsar öyküler... Toplum ne hissediyorsa onu yazıyor, onu okuyor, onu dinliyor, onunla ilgili bir eser ortaya koyuyor. Çünkü insan, eyleme dökemediği, sözle anlatamadığı her türlü duyguyu bir şekilde dışa aktarmanın yollarını arıyor. Böylece bu duygular insanların yazdıklarında, okuduklarında, dinlediklerinde veya ortaya koyduğu eserlerde hayat buluyor. **Bu sebeple bir ülkede öne çıkan eserlere baktığımızda toplumda olanı biteni anlamak çok da zor olmasa gerek.**

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okuma tercihleri kişilerin sosyal durumlarına göre değişir.
- B) Sanatsal ürünler, toplumun duygularını yansıtan aynalardır.
- C) Toplumların sanatsal tercihleri farklılık gösterebilir.
- D) Sanat eserleri halkın duygularını yansıtmakta yeterli olmayabilir.

Analiz:

Ana düşünce parçanın son kısmında verilmektedir. Burada vurgulanan ifadeler dikkat edin. "Bu sebeple" açıklayıcı ifadesinden sonraki kısma dikkat edelim.

Cevap B

10. MEB Kazanım

Sözlüklere dalmak, onlarla zaman geçirmek güzeldir ancak en fazla birkaç ciltten oluşan sözlükler bir dilin kendisi olamaz asla. Sözlükler, bir dilin hemen hemen bütün sözcüklerini içine alsın bile sonuçta kelimelerin alfabetik olarak sıralanmış listesinden başka bir şey değildir. Dil ise sözlükte yer alan sözcüklerin uyumlu şekilde birleştiği bir okyanustur. **Bunun içindir ki sözlükler, dilin inceliklerini ve zenginliklerini sınırlı bir şekilde ortaya koyan küçük bir araçtır yalnızca.**

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sözlükler, bir dilin öğrenilmesini sağlayan en önemli eserlerdir.
- B) Sözlüklerde yer alan her kavram tek başına bir dünyadır.
- C) Sözlükler, dilin inceliklerini anlatmada tek başına yeterli değildir.
- D) Her dilin kendine has kuralları ve zenginlikleri vardır.

Analiz:

Ana düşünce parçanın son kısmında verilmektedir. Burada vurgulanan ifadeler dikkat edin. "Bunun içindir ki" açıklayıcı ifadesinden sonraki kısma dikkat edelim.

Cevap C

11. MEB Kazanım

Yazdıkça açılır, kendinizin farkına varırsınız. Eşyayı, dünyayı anlamaya başladığınız andan itibaren içinizde ne çok hikâye topladığınızı, hafızanıza ne çok hayal, duygu, umut sakladığınızı yazdıkça fark edersiniz. Kalemınız, kâğıdın üzerinde dolaşırken veya parmaklarınız klavyede gezinirken kelimelerin neleri, nasıl çağırıldığına hayret edersiniz. **Hayret ettiğiniz, aslında kimliğinizi ören hatıraların, hayallerin ve hikâyelerin o anda açığa çıkmasıdır.**

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazmak çok çaba gerektiren bir uğraştır.
- B) İnsan, yazarken zihninde biriktirdiklerinin farkına varır.
- C) İnsan, ömrü boyunca hafızasında çeşitli anılar biriktirir.
- D) Yazmak, insanın geçmişini hatırlamasına yardımcı olur.

Analiz:

Ana düşünce parçanın son kısmında verilmektedir. Burada vurgulanan ifadelerle dikkat edin.

Cevap B

12. MEB Kazanım

Bazı kişiler yeni bir dili kolayca öğrenirken bazı kişiler bu konuda çok zorlanmaktadır. Bugüne kadar bu konuda çok çeşitli araştırma ve deneyler yapılmıştır. Uzmanlar, dil öğreniminde zekâ düzeyinin mi, yoksa kişideki özel yeteneğin mi önemli olduğu konusunda hâlâ kesin bir karara varamamışlardır. **Ancak kesin olan bir şey var ki o da sistemli çalışmaların herkes için en geçerli yöntem olduğudur.**

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bazı kişiler dil öğreniminde fazladan çalışmaya ihtiyaç duymaz.
- B) Dil öğrenimi konusunda dünyanın çeşitli yerlerinde birçok araştırma yapılmıştır.
- C) Dil öğreniminde bazıları zekâyı, bazıları da yeteneği savunmuştur.
- D) Dil öğreniminde sistemli çalışmanın etkisi dışında hiçbir şey kesin olarak bilinmemektedir.

Analiz:

Ana düşünce parçanın son kısmında verilmektedir. Burada vurgulanan ifadelerle dikkat edin. "Ancak" açıklayıcı ifadesinden sonraki kısma dikkat edelim.

Cevap D

KONU

Parçada ne anlatıldığıdır. Parçada anlatılan genel düşüncedir. **Ama konu belirlenirken düşünce mümkün olduğunca parçayı da kapsayıcı şekilde daraltılmalıdır.**

Konu ve Ana düşünce Örnekleri

- Sanatçıların bakış açıları (Konu)
Sanatçılar daha küçük yaşta olay ve olgulara farklı açılardan bakan kişilerdir. (Ana düşünce)
Zamanı doğru şekilde kullanmak (Konu)
Kaybedilen zamanın telafisi yoktur. (Ana düşünce)
Düşüncelerimizin değeri (Konu)
Düşünceleriniz hayatınıza yön verir. (Ana düşünce)
Bilgi edinmenin yolu (Konu)
Bilgi edinmek için okumak gerekmektedir. (Ana düşünce)
Okumanın Bize kazandırdıkları (Konu)
Okuyan insanların hayata olan bakışları daha bilinçli olur. (Ana düşünce)

İzlenecek Yol

1. Parçanın **ilk kısmını** okumanız metnin konusuna ulaşmanız için yeterlidir.
2. Konunun metnin tamamına sindirildiği yazılarda ise metnin genelinde ele alınan düşünceyi bulmalısınız ya da anahtar kelimeler yardımıyla genel işlenen düşünceye ulaşmalısınız.
3. Metnin ilk kısmında belirtilen düşünce parçanın tamamında bahsedilen düşünceleri genel olarak anlatıyorsa cevap olarak alabilirsiniz.
Eğer böyle bir durum söz konusu değilse metnin tamamında ele alınan düşünceleri genel olarak açıklayan yargıyı bulmanız gerekir.
Parçadaki düşünceleri genel olarak kapsamayan bir yargıyı asla cevap olarak almayınız.

Yapılan Hata

Sorularda parçanın herhangi bir yerinde geçen düşünceyi A şıkkına koyarlar ve öğrenci bu düşünce parçada geçiyor diye direkt işaretler ama bilmez ki o işaretlediği cevap parçada anlatılan düşünceleri genel olarak ifade etmez. Sadece parçada geçiyor diye işaretler. Bu yüzden şıklarda gördüğümüz her cevap parçada geçiyor diye doğru kabul edilmez. Bu nedenle tekrar söylüyorum:

Parçadaki düşünceleri genel olarak kapsamayan bir yargıyı asla cevap olarak almayınız.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2015 Kasım TEOG

Ticarette **kâr** ve **zarar** hanesi diye bir terim kullanılır. Bunu bir an için **dilimize** de uyarlamaya çalışalım. Dilimizde ne gibi **kazançlarımız**, ne gibi **kayıplarımız** olduğu araştırılmaya değer. Bu dil yüzyıllar boyunca nasıl örülmüş, çağın şartlarına göre ne gibi dönüşümleri gerçekleştirmiş ve bir ara nasıl çözülmüş, daha sonra kendini nasıl yenilemiş, özleşmiş, tekrar yabancılaşmaya başlamış? “Emgek” kelimesinden “zahmet”e, “eziyet”e ve son olarak “emek”e nasıl dönülmüş? “Takat”tan “dayanma gücü”ne, “başarı”a, ardından “performans”a nasıl geçilmiş?

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dilimizin gelişim ve değişim süreci
- B) Dilimizdeki yabancılaşmanın nedenleri
- C) Dilimizin kazanç hanesine yazılan kelimeler
- D) Dilimizde karşılığı olmayan kelimeler

Analiz:

Parçanın ilk kısmında konu belirtilmektedir. Bu kısımda vurgulanan ifadelere dikkat edelim.

Cevap A

2. 2016 Mayıs TEOG Mazeret

Öğretmenlerin, anne ve babaların çocuklara **şiiir okuma alışkanlığı** kazandırabilmek için yayımlanmış bütün şiiir kitaplarını sağlamaları güçtür. Bu ihtiyacı en kısa yoldan karşılayacak eserler ise özel olarak düzenlenmiş şiiir **antolojileridir**. Antolojiler, birçok şiiir örneğini bir arada sunduğu için çocukların farklı şiiirlere tek kitap üzerinden ulaşmasına imkân sağlamaktadır. Böylece çocuklar beğendikleri bir şiiirle ve şairle karşılaştıkları için şiiire daha çabuk ısınırlar.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocuklara şiiir okuma alışkanlığı kazandırmanın faydaları
- B) Çocukların hayal dünyasını geliştirecek şiiirlerin taşıdığı nitelikler
- C) Çocuklara şiiir okuma alışkanlığı kazandırmada antolojilerin önemi
- D) Antolojilerin hazırlanmasında dikkat edilecek hususlar

Analiz:

Parçanın ilk kısmında konu belirtilmektedir. Bu kısımda vurgulanan ifadelere dikkat edelim.

Cevap: C

3. 2018 PYBS

Yıllarca yaşadığım küçük kasabadan tayinim nedeniyle ayrılıp İstanbul'a yerleştim. Gözümün yeşile, ayağımın toprağa değdiği bir yerden kalkıp soğuk betonların arasında **esir kalmam** bana ilk şoku yaşattı. **Araba yığınlarının** içinde **saatlerce süren yolculuklar** ayrı bir sorundu. İşten eve dönüp kafa dinlemek istediğimde ise **susmayan şehir** beni rahat bırakmadı. Yüz seksen dairesel bir binada bırakın komşuluk etmeyi, **birbiriyle selamlaşmaktan kaçan insanlarla** yaşamak ise ayrı bir acı.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan ilişkilerinin zayıflaması
- B) Şehir yaşamının zorlukları
- C) Doğanın betonlarla yok edilmesi
- D) Trafik yoğunluğunun zararları

Analiz:

Bu metinde konu parçanın tamamına sindirildiği için metnin genelinde ele alınan düşünceyi bulmamız gerekiyor.

Cevap B

4. 2018 PYBS

Masalını, ninnisini dinlemeden uyumayan, sokaktan eve girmeyen **çocuklarımızın dünyası değişti**. Kendimize ait özelliklerimiz teker teker yok olmaya, hayat pınarlarımız kurumaya başladı. **Çünkü teknolojinin** nimeti olan yığınla alet, hayatımızdaki yerini çoktan aldı. Bilgisayar fareleri, televizyon kumandaları çocukların emziği gibi. Ne yapsak da çocuklarımızı yeniden masallarla, sokaktaki oyunlarla, doğayla buluştursak?

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocuk oyunlarının yok olması
- B) Teknolojinin çocukların hayatına etkisi
- C) Masallara gereken önemin verilmemesi
- D) Elektronik aletlerin çeşitliliği

Analiz:

Parçada geçen anahtar kelimeleri belirleyerek konuya ulaşalım.

Cevap B

5. 2018 MEB Kazanım

Konuşma, duygu ve düşüncelerimizi, görüp yaşadıklarımızı karşımızdakilere sözle iletme işidir. Yani günlük yaşamımızın temel bir parçasıdır. Tıpkı solumak, yemek yemek, su içmek, yürümek gibi... Sabahın ilk saatlerinden yatma zamanına değin sıradan bir günümüzü düşünelim. Bu süre içinde konuşmanın büyük bir yer tuttuğunu görürüz. Yakınlarımızla, çevremizdekilerle, dost ve arkadaşlarımızla günün olaylarından, okuduklarımızdan, duyduklarımızdan, kişisel ve toplumsal sorunlarımızdan söz ederiz. Böylece düşünce alışverişi yapmış, yaşantılarımızı paylaşmış oluruz. Bu, toplum içinde yaşayışımızın doğal bir sonucudur. Günlük bir gereksinimdir.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konuşmanın hayatımızdaki yeri ve önemi
- B) Çevremizdekilerle ilişkilerimizi düzeltmenin yolları
- C) Sorunlarımızı konuşarak halletmenin gerekliliği
- D) Günlük telaşları dostlarımızla paylaşmanın önemi

Analiz:

Parçanın ilk kısmında konu belirtilmektedir. Bu kısımda vurgulanan ifadelerle dikkat edelim.

Cevap A

6. 2016 MEB Kazanım

Selamlaşmak insanlar arası ilişkilerde çok önemlidir. Küçük bir selamın sıcaklığı, insanlar arasındaki yabancılığı ortadan kaldırıverir ve eğer varsa soğukluğun buzdağını eritir. Selam, barış güvercinidir. Kanatlarını dilden kalbe doğru çırpar. Selamla gökyüzü genişler, bulutlar daha bir mavileşir. Bir merhaba, insandan insana "Seni tanıyor, varlığını kabul ediyorum." mesajıdır.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlar arasındaki yabancılık
- B) Selamlaşmanın önemi
- C) Toplumun birbirinden uzaklaşması
- D) Günümüzde hoşgörünün azalması

Analiz:

Parçanın ilk kısmında konu belirtilmektedir. Bu kısımda vurgulanan ifadelerle dikkat edelim.

Cevap

YARDIMCI DÜŞÜNCE

Parçada ana düşünceyi destekleyen, açıklayan, geliştiren; işlenen konunun sınırlarını çizen düşüncelerin her birine yardımcı düşünce denir. Diğer bir deyişle konunun ve ana düşüncenin oluşmasını sağlayan yargılardır.

Yardımcı düşünce soruları soru kökü olumsuz olan sorulardır. " Değnilmemiştir, ulaşamaz, yoktur, çıkarılamaz..."

İzlenecek Yol

1. Mutlaka önce seçenekler okunmalı ve şıklarda vurgulanan ifadeler (anahtar kelimeler) belirlenmelidir. Daha sonra parçada, bu vurgulanan ifadeler ya da bu ifadelerin çağrıştırdığı sözcükler aranmalıdır. Parçada **geçmeyen** ya da **farklı yorumlanan** anahtar kelimelerin olduğu seçenek doğru cevaptır.
2. Sonu olumsuz olan sorularda seçenekler okunmadan asla parçayı okumayınız.

Yapılan Hata

Direkt parçayı okumak.

Bu tarz sorularda önce parça okunursa şıklara geldiğimizde her seçenekte parçayı tekrar okumak zorunda kalabiliriz.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2015 Kasım TEOG

Geçmiş **yüzyıllar öncesine dayanan** ve toplam kırk sekiz taşla oynanan zekâ oyunu "mangala" **yenilenmiş yüzüyle** meraklılarına sesleniyor. Araştırmalar, mangalanın Orta Asya'dan beri yaygın olarak oynandığı, Osmanlı zamanında da varlığını sürdürdüğü ve **sosyal ortamlarda** önemli bir vakit geçirme aracı olduğunu ortaya koyuyor. Mangala, 2009'da Kültür Bakanlığı tarafından zekâ ve strateji oyunu olarak tescil edildi.

Bu metinde "mangala" oyunu ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Eskiden toplumsal **hayatın bir parçası** olduğuna
- B) **Yenilenerek** meraklılarına **sunulduğuna**
- C) Özellikle **gençler** tarafından **rağbet gördüğüne**
- D) Tarihinin çok **eskilere dayandığına**

Analiz:

Şıklardaki anahtar kelimeler belirlenir ve parçada aranır.

Cevap C

2. 2016 Kasım TEOG

Sanatı tarif edecek olsam "Oyundur." derim ama bir kişiyle oynanan en güç, en belalı, en tatlı, en güzel oyun. Bir oyun ki **sahnesi dünyanın her yerindedir**. Bir oyun ki sahnesinde her zaman tek kişi; seyircileri arasında **gelmiş, geçmiş ve gelecek nesiller** bulunmaktadır. Bir oyun ki **su ile ekmeğin yanı başında** yerini alır.

Bu metinden "sanat" ile ilgili aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) **Güzelliği** ve **faydası** kişiden kişiye **değişir**.
- B) **Dinleyicisi**, **izleyicisi** tüm **insanlıktır**.
- C) İnsan için **temel ihtiyaç** maddeleri kadar **önemlidir**.
- D) Hem **kendi çağına** hem de **sonraki çağlara seslenir**.

Analiz:

Şıklardaki anahtar kelimeler belirlenir ve parçada aranır.

Cevap A

3. 2016 Aralık TEOG Mazeret

Yaşlılık, kavramların en somutlarından. Gerçekliği yüzlerde, ellerde, yürüyüşlerde ve seslerde iyiden iyiye belirgindir. Bu nedenle yaşlılar, çoğumuzun gözünde sadece yaşlıdır. Oysa yaşlıların davranışları sıradan değildir, sözleri de. Biriyle laflamak için fırsat kollarlar, bulduklarında da uzun uzun konuşurlar. Gelmişten, geçmişten... En çok da bozulan toplumdaki, kaybolan değerlerden, saygıdan şikâyet ederler ve kaçınılmaz olarak hastalıklardan.

Bu metinden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Yaşlı insanlar, kendileriyle sohbet edecek birilerine ihtiyaç hissederler.
- B) Yaşlılar, toplumsal değerlerin yitirilmesinden rahatsızlık duyarlar.
- C) Yaşlanmak insanın gözlemleyebileceği, izlenebilir bir süreçtir.
- D) Yaşlılıkta insanlar daha duygusal ve alıngan olur.

Analiz:

Şıklardaki anahtar kelimeler belirlenir ve parçada aranır.

Cevap D

4. 2017 PYBS

İnsanlık tarihinde tarımın yaygınlaşmasıyla birlikte toprak ve hayvan önem kazanır. Üretmek esastır ve insan, ihtiyacı kadarını üretir. Sanayi Devrimi ile birlikte "mal" odaklı bir çağ başlar. Mal üretimi nedeniyle fabrikalar ön plana çıkar ve hayat onların çevresinde şekillenir. İnsan, ihtiyacından fazlasını üretebildiği için tüketim esastır. Şimdilerde ise "bilgi çağı" yaşanıyor. Fabrikalar, tüketim çılgınları için hâlâ mal üretiyor ama bilgi daha değerli ve pahalı. Fabrikaların tahtını, küçük bir odadaki bilgisayarlar yavaş yavaş ele geçiriyor.

Bu metinden aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Toplumlarda sürekli bir değişim ve gelişim vardır.
- B) Bilgi çağı ile birlikte fabrikalara ihtiyaç kalmamıştır.
- C) Her devir kendisine özgü bir yaşam biçimi ortaya çıkarır.
- D) Üretim toplumundan tüketim toplumuna doğru bir dönüşüm yaşanmıştır.

Analiz:

Şıklardaki anahtar kelimeler belirlenir ve parçada aranır.

Cevap B

5. 2015 Nisan TEOG

Bizim halılarımızda, kilimlerimizde, heybelerimizde ve benzeri dokuma işlerimizde tatlı, **yuvarlak çizgiler yoktur**. Kilimlerimizde sürekli rastlanan **üçgenler, kareler, beşgenler** estetik tasalardan değil tezgâh zoruyla doğmuştur. Çünkü bizim tezgâhlarımızda yuvarlak çizgi dokunamaz. Köylerimizde yapılan dokuma tezgâhları ta **Orta Çağ'dan hatta eski çağlardan kalma en ilkel tezgâhlardır**.

Bu metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Dokuma işlerimizde **bazı motiflerin bulunmayışının sebebi** nedir?
- B) Halılarımızda hangi **geometrik şekiller** vardır?
- C) **Tarihî olaylar** kilimlerimize nasıl yansımıştır?
- D) **Dokuma tezgâhları ne zamandan beri** kullanılıyor?

Analiz:

Şıklardaki anahtar kelimeler belirlenir ve parçada aranır.

Cevap C

6. 2018 MEB Kazanım

II. Dünya Savaşı'nda İngiliz uçaksavar birlikleri yanlışlıkla kendi uçaklarını vurur. **Birlik komutanı, bir daha böyle bir durumla karşılaşmamak için gözcülere hızlı görme eğitimi aldırır**. Bu eğitimden sonra askerlerin görme hızları artar. Ohio Üniversitesi **Öğretim Üyesi Dr. Renshaw bu hızlı görme çalışmasını yazılar üzerinde uygulayarak kelimelerin hızlı görülmesini sağlamıştır**. Hızlı okuma tekniği bu şekilde **ortaya çıkmıştır**. Bu teknikle kelimeler artık tek tek değil de gruplar hâlinde algılanmaya başlanır. 1970'li yıllarda bizim ülkemizde de bu teknik uygulanmaya başlanmıştır. Ancak bu uygulama 90'lı yılların sonu ile 2000'li yılların başında yaygınlaşmıştır.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Hızlı okuma tekniği **İngiltere'de ne zaman yaygınlık kazanmıştır?**
- B) **İngiltere'de** hızlı görme eğitimi **niçin başlatılmıştır?**
- C) Hızlı okuma tekniğini **kim ortaya çıkarmıştır?**
- D) Hızlı okuma tekniği **nasıl ortaya çıkmıştır?**

Analiz:

Şıklardaki anahtar kelimeler belirlenir ve parçada aranır.

Cevap A

BAŞLIK

Konuyu en iyi şekilde kapsayıp yansıtan sözcük ya da sözcük grubudur.

İzlenecek Yol

1. Parçada en çok kullanılan, üzerinde en çok durulan kelimeler (anahtar kelimeler) belirlenip seçeneklerde bu kelimeler aranır.
2. Anahtar kelimelerin geçmediği seçenekleri eleyebilirsiniz.
3. Olay yazılarında verilmek istenen mesaj bulunur ve mesajda vurgulanan ifadeler veya bu ifadelerin çağrıştırdığı sözcükler seçeneklerde aranır.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2018 MEB Kazanım

Çocuklarımızın belirli davranışları kazanmalarını, örneğin odalarını toplamalarını, okulda başarılı olmalarını isteriz. **Ceza** vererek bunları sağlamaya çalışmak işe yaramayan bir yoldur. Çocuk hedefe ulaştığında ona büyük bir **ödül** vermek de -en azından her zaman- işe yaramaz. Çocuğun asıl amaca yönelik küçük davranışlarını belirli aralıklarla ödüllendirmek en işlevsel yoldur. Örneğin odası tamamen derli toplu olunca onu ödüllendirmek yerine küçük bir tertipli davranışını, söz gelişi paltosunu askıya asmasını samimi bir takdirle karşılamak daha fazla işe yarayabilir.

Bu parça için kullanılabilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) **Çocuklarda Cezaların** Caydırıcılığı
- B) Eğitimde Yanlış Yöntemler
- C) **Çocuk** Eğitiminde **Ödül** ve **Ceza**
- D) **Çocuk** Gelişiminde Hedefler

Analiz:

Parçadaki anahtar kelimeler işaretlenip bu kelimelere en uygun seçenek belirlenir.

Cevap C

2. 2018 MEB Kazanım

Arılar, uçarken farklı yörünge ve doğrultularda **hareket** eder. Bize anlamsız gelen veya **dansa** benzettiğimiz bu hareketlerle, yerini tespit ettikleri bir çiçeği diğer arılara haber verir. Yani aslında dans sandığımız bu hareketler arıların birbirleriyle **haberleşmelerini** sağlar.

Aşağıdakilerden hangisi bu parça için uygun bir başlık değildir?

- A) **Arıların Hareketleri**
- B) **Dans Eden Arılar**
- C) **Arıların Önemi**
- D) **Arıların İletişimi**

Analiz:

Parçadaki anahtar kelimeler işaretlenip bu kelimelere en uygun seçenek belirlenir.

Cevap C

3. 2017 MEB Kazanım

Süpermarketteyim. Alışverişim bitmek üzere. Kasiyer, satın aldığım üç beş ürünü barkot okuyucudan geçirmeye başlamadan önce tezgâhın üzerine bir tutam naylon torba koyuyor. Ben ise çantamdan hep yanımda taşıdığım, defalarca kullanılmaktan buruş buruş olmuş başka bir torba çıkarıp aldıklarımı onun içine dolduruyorum. **Çünkü dikkatsizce yere atılan naylon torbaların yılda yaklaşık yüz bin hayvanın ölümüne neden olduğunun farkındayım.**

Bu parça için en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çevre Kirliliğinin Nedenleri
- B) Aşırı Tüketimin Zararları
- C) **Çevre Bilincinin Önemi**
- D) Naylonun Kullanım Alanları

Analiz:

Olay yazısı olduğu için hikâyede anlatılmak istenene ulaşmalıyız. Verilmek istenen düşünce metnin son kısmındadır. Buradan hareketle başlığa ulaşabiliriz. Vurgulanan sözcüklerin çağrıştırdığı ifadelerle dikkat edelim.

Cevap C

4. 2016 MEB Kazanım

Belli bir ahlak dersi vermek amacıyla oluşturulan hayvan hikâyelerine **fabl** denir. Fabllarda **öğretici bir amaç** güdülür, **gündelik hayatla ilgili dersler** verilir. Okurlar, bu dersi kolaylıkla anlar. Çünkü **öğüt**, fablın sonunda atasözü ya da özdeyiş şeklinde verilir. Fabllar **kısa hikâyelerdir**; giriş, gelişme, sonuç ve ders bölümü olmak üzere dört bölümden oluşur. Çocuklara tokgözlülük, yardımseverlik, özveri gibi iyi insan davranışları kazandırma amacı taşır. Bu yüzden fablların **eğitici yanı güçlüdür**.

Bu parçaya getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocukların Eğitimi
- B) **Fablların Özellikleri**
- C) **Fablın Önemi**
- D) Öğretici Eserler

Analiz:

Parçada üzerinde en çok durulan ifade "fabl"dır ve fablların özellikleri anlatılmaktadır.

Cevap B

HANGİ SORUYA KARŞILIK YAZILMIŞTIR

İzlenecek Yol

1. Bu tarz sorularda cevap, parçanın girişi ile anlam ve yapı bakımından uyumlu; parçada anlatılan düşünceyle de paralel olmalıdır.
2. Parçada vurgulanan ifadelere (anahtar kelimelere) dikkat edin. Parçada anlatılmak istenen düşünce doğrudan ya da dolaylı yoldan verilebilir.

DİKKAT

Parçanın belli bir bölümündeki düşünceye yönelik soru cümlelerini sakın cevap olarak almayın. Bulacağınız cevap şikkındaki soru cümlesi parçada anlatılan düşünceyi genel olarak kapsayacak tarzda olmalıdır.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2013 Kasım TEOG

Bilim adamları, henüz **yaratıcılıkla** ilgili **genler** konusunda konuşmuyor. Bir **yaratıcılık geni** var mı? Bilmiyoruz. Ama sanatçı aileleri biliyoruz. Onlara bakacak olursak böylesi bir genin varlığına inanmamız gerekiyor.

Yazar, bu metinle aşağıdaki soruların hangisine cevap vermiştir?

- A) Yaratıcılıkla bilimin ne gibi bir ilişkisi vardır?
- B) Yaratıcılık **doğuştan gelen** bir özellik midir?
- C) Yaratıcılık hakkında sanatçılar ne diyor?
- D) Yaratıcılık herkeste bulunur mu?

Analiz:

Parçada vurgulanan ifadelere ve bu ifadelerin çağrıştırdığı kavramlara dikkat etmeliyiz.

Cevap B

2. 2014 Kasım TEOG

Elbette... Ben, dile dayalı bir gösteri sanatının temsilcisiyim. Bu anlamda **edebiyat eğitimi** almış olmam, kelime hazinemi geliştirmeme ve kendimi doğru cümlelerle ifade etmeme katkıda bulundu. Ayrıca, ruh zenginliğimi de artırdı. **Felsefe eğitimi** ise dünyaya bakış açımı ve estetik anlayışımı geliştirdi. Her ikisinin kaynaşması benim sahnedeki **başarımların temel etmenlerinden** biridir.

Sanatçı, bu metinde aşağıdaki soruların hangisine cevap vermiştir?

- A) Sanat yeteneği kendi kendine geliştirilebilir mi?
- B) **Farklı alanlarda aldığınız eğitimlerin sanatınıza katkısı** oldu mu?
- C) Çok okumak hayatınıza yön verdi mi?
- D) Bir sanatçı belli kişisel becerilere sahip olmalı mıdır?

Analiz:

Parçada vurgulanan ifadelere ve bu ifadelerin çağrıştırdığı kavramlara dikkat etmeliyiz.

Cevap B

3. 2015 Kasım TEOG

Halk hikâyelerinde ilk olarak hikâyeye konu olan bir olay gerçekleşir. Sonra bu olay sözlü gelenek içinde kuşaktan kuşağa aktarılır. Bu aktarmalarda, hikâyeyi anlatanlar bazı bölümlerine türküleri de dâhil ederler. Daha sonra âşıklar (saz şairleri, halk şairleri) bu hikâyeleri belli bir sıraya göre yeniden düzenleyerek halka açık yerlerde saz eşliğinde anlatırlar. Böylece son şeklini alan halk hikâyeleri, yazıya geçirilerek unutulmaktan kurtarılmış olur.

Bu metin halk hikâyeleriyle ilgili aşağıdaki sorulardan hangisine cevap vermek amacıyla yazılmıştır?

- A) Ortaya çıkmasında âşıkların rolü var mıdır?
- B) Diğer metin türleriyle ilişkisi bulunur mu?
- C) Hangi konular ele alınmıştır?
- D) **Oluşum süreci** nasıldır?

Analiz:

Parçada vurgulanan ifadeler ve bu ifadelerin çağrıştırdığı kavramlara dikkat etmeliyiz.

Cevap D

4. 2016 Nisan TEOG

Evet, isterseniz bununla ilgili bir anımı paylaşayım. Jules Verne'in (Jul Vern) "Dünya'dan Ay'a Yolculuk" kitabı vardır. Hiç unutmuyorum, babam bana bu kitabı karne hediyesi olarak almıştı. Sekiz yaşındaydım. **Oradan Jules Verne'in adını silmişim, kendime yazar olarak koyduğum "Turna" ismini tükenmez kalemle yazmışım. Yani bu kitabı ben yazdım anlamında... İyi bir okurdum çocukken ve yazmaya da hevesliydim anlayacağınız.**

Bu metin aşağıdakilerden hangisine yanıt olarak söylenmiştir?

- A) **Yazarlık** hayatınız ne zaman ve nasıl başladı?
- B) **Çocukluğunuzda yazar olmaya** yönelik bir **isteğiniz** var mıydı?
- C) **Çocukluğunuzda** kimleri okuyup ben de **yazar** olsam, derdiniz?
- D) Kendinize örnek aldığınız bir kitap oldu mu hiç?

Analiz:

Parçada belirtilen cümle ve vurgulanan ifadeye dikkat edelim. Parçanın girişi A ve C seçeneklerindeki soruya yanıt niteliğinde değildir. D şıkkında da vurgulanan ifade geçmemektedir.

Cevap B

5. 2018 MEB Kazanım

Gazeteci:

(I) - - - -

Yazar:

– Bir film düşünün. Filmdeki kişileri, olayların ayrıntılarını beyninize kaydetmekte hiç zorlanmıyorsunuz. Çünkü bu bilgiler duygularla birlikte giriyor zihninize. Edebiyat da beyni duygusal olarak uyarıyor ve bilgiler bu uyarının açtığı kapılardan girip beyne yerleşiyor. **Ben de yazdığım bu kitapta matematiği, duygularla birlikte vererek sevdirmeye çalıştım.**

Gazeteci:

(II) - - - -

Yazar:

– **Kaliteli kitaplara ulaşmak** zor değil aslında. Bunu sağlamanın yöntemi, anne ve babaların kitap okumayı sevmeleri. Anne ve babasını kitap okurken gören çocuk, okumayı sever. Okumayı seven insan, süreç içinde kaliteli kitabı tanıır hâle gelir. Kaliteli kitaptan anlayan okurlar, yazarları da iyi kitap üretmeye zorlar. Seçici okurun olduğu yerde, kolayca kaçan yazar ve yayıncılar barınmaz. Kaliteli kitaplar böyle bir ortamda üretilir ve bunlara ulaşılması daha kolay olur.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

- A) (I) Çocuklar için yazılan bazı hikâyelerde matematiğin konu edilmesini nasıl karşılıyorsunuz?
(II) Bir kitabın kaliteli olup olmadığını nasıl anlarsınız?
- B) (I) **Matematiği** çocuklar için **eğlenceli** hâle getiren bu kitabı neden yazdınız?
(II) Çocukların **nitelikli kitaplara ulaşabilmesinin** yolu nereden geçiyor?
- C) (I) Bu kitabı, çocuklara matematiği sevdirmek için mi yazdınız?
(II) Ülkemizde yapılan çocuk yayıncılığını nasıl değerlendiriyorsunuz?
- D) (I) Çocukları bilimsel çalışmalarla, sanatla, felsefeyle, matematikle tanıştırmada edebiyatın rolü nedir?
(II) Nitelikli okur olmanın yolunun hangi aşamalardan geçtiğini düşünüyorsunuz?

Analiz:

Birinci parçanın son kısmı ve ikinci parçanın giriş kısmına dikkat edelim.

Cevap B

DİL VE ANLATIM

İzlenecek Yol

1. Bu tarz sorular çözülürken asla direkt parçayı okumayın. Önce seçenekler gözden geçirilip anahtar kelimeler belirlenmelidir. Sonra parça üzerinden eleme yapılmalıdır.
2. Seçenekler hakkında bilgi sahibi olmadan asla parçayı okumaya geçmeyin. Direkt parçayı okumak, amaçsız bir işe kalkışmaktan başka bir şey değildir.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2013 Kasım TEOG

Yaz güneşinin altında, derileri **pırıl pırıl** yanan kahverengi atların çektiği **renk renk** yarış arabalarının hızla meydanı döndükleri **canlandı** gözlerimin önünde. Arabaları çeken atlar kadar gergin, ter içinde kalmış sürücülerin haykırışları yankılandı kulaklarımda.

Bu metnin dil ve anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) **Örnekleme**lerden yararlanılmıştır.
- B) **Devrik cümle**lere yer verilmiştir.
- C) **İkileme**lere başvurulmuştur.
- D) Olay, **birinci kişi ağız**ından anlatılmıştır.

Analiz:

Seçeneklerdeki anahtar kelimeler belirlenip parça üzerinden eleme yapılır.

Cevap A

2. 2017 Nisan TEOG

Olduğum yerde duramıyorum. Dünya, gözlerimin önünde dönüyordu. Geminin gövdesine **kırbaç gibi köpüre köpüre** çarpan dalgalar yüzünden sallana sallana ilerliyorduk. Evet, artık iyi bir denizci sayılırdım ama böyle **boş bir şişe gibi** sallanmak hiç alışamadığım bir şeydi.

Bu metnin dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) **Kişileştirmeye** başvurulmuştur.
- B) **Öznel ifadeler**den yararlanılmıştır.
- C) **Benzetmeler** yapılmıştır.
- D) **İkileme**lere yer verilmiştir.

Analiz:

Seçeneklerdeki anahtar kelimeler belirlenip parça üzerinden eleme yapılır.

Cevap A

ANLATICI TÜRLERİ BAKIŞ AÇILARI

1. Kahraman Bakış Açısı—Birinci Kişi Ağzıyla Anlatım

Anlatıcı (yazar) olayın içinde bir kahramandır. Başından geçen veya içinde bulunduğu bir olayı anlatır. Bu tür anlatımlarda birinci tekil şahıs ya da birinci çoğul şahıs kullanılır.

2. Gözlemci Bakış Açısı—Üçüncü Kişi Ağzıyla Anlatım

Anlatıcı (yazar) gördüklerini, duyduklarını, gözlemlediklerini ya da kurguladıklarını anlatır. Başkalarının başından geçen olaylar anlatılır. Kendisi olayın bir kahramanı değildir. Bu tür anlatımlarda üçüncü tekil ya da üçüncü çoğul şahıs kullanılır.

3. Hâkim-İlahi-Tanrısal Bakış Açısı—Üçüncü Kişi Ağzıyla Anlatım

Gözlemci bakış açısındaki anlatıcı özellikleriyle aynıdır. Farkı ise anlatıcı, kahramanların aklından geçenleri ve olacak olan olayları, durumları da bilir.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2014 Nisan TEOG

Aşağıdaki parçalardan hangisi üçüncü kişi ağzıyla anlatılmıştır?

- A) Güneşin şehre nefes aldıracağı bir gündü. Sokaklar sakindi. Yürürken başını kaldırıp sayıları durmadan artan yüksek binalara **baktı**. Cebinden adres yazılı kâğıdı **çıkardı**.
- B) Sinemadan sonra ablamla birlikte eve döndük. Yarım saat kadar **çalıştık**. Daha sonra ablam gitarını çaldı, küçük kardeşimle **ben** de masanın üstündeki dergileri **okuduk**.
- C) Her yaz güller için bir şeyler karalamak isterim. Ben baharı ve yazı gülle anıyorum, herhâlde siz de öylesinizdir. Gülleri isim isim, renk renk, koku koku tanımaktan memnunum.
- D) İşten çıkınca hiçbir yere uğramadan deniz kenarına **koştum**. Bir kayığa atlayıp gezintiye **çıktım**. Gün batımını keyifle seyrederken hayallere **daldım**.

Analiz:

C düşünce yazısıdır. B ve D seçeneklerini incelediğimizde anlatıcı olayın bir kahramanı olarak geçmektedir yani birinci kişi ağzıyla anlatım yapılmıştır. A şıkkında ise anlatıcı gözlemci konumundadır yani üçüncü kişi anlatım vardır. Seçeneklerde vurgulanan ifadelerle dikkat edin.

Cevap A

2. 2014 Kasım TEOG

Aşağıdaki metinlerden hangisi farklı bir kişi ağzıyla anlatılmıştır?

- A) Güneş denize yaklaşıp adada **dolanıyorum**. Artık **benden** başka kimse yaşamıyor bu adada. Başka bir canlı görme **şansım** yok mu diye düşünürken yanı başımda bir tavşan beliriyor.
- B) Uzun, kahverengi bir ağaç gibi **duruyordum** pencerenin ardında. **Yüzümün** genç çizgilerinde, dünyanın bütün gerçeklerini kabullendiğini ortaya koyan bir anlam vardı.
- C) Bahçenin kenarından geçerek Amavutköy'ün tepelerine doğru yürürken **burnumuza** hala menekşe kokuları geliyordu. Zamanın nasıl geçtiğini **fark etmedik**.
- D) Caddede kısa bir gezinti yapmak üzere evden **çıktım**. Sokak kapısının az ilerisinde fenerin yanında birini **gördüm**. Bana tanıdık gelen bu yüzün kim olduğunu anlamak için iyice yanına **yaklaştım**.

Analiz:

A, C ve D seçeneklerinde anlatıcı olayın bir kahramanı olarak geçmektedir yani birinci kişi ağzıyla anlatım yapılmıştır. B şıkkında ise anlatıcı gözlemci konumundadır yani üçüncü kişi anlatım vardır. Seçeneklerde vurgulanan ifadelerle dikkat edin.

Cevap B

3. 2017 Nisan TEOG

Aşağıdaki metinlerin hangisinde anlatım üçüncü kişi ağızyla yapılmıştır?

- A) Bütün gün ya bir köşede oturuyor yahut dalgın dalgın **dolaşıyordum**. Cansız ve neşesiz...
- B) Rahmetli Üstat, basındaki hatta edebiyat dilindeki yanlışları acaba nasıl bir dehşetle karşıladı? Yazı **masama** oturmadan önce **aklımı** bu düşünce kurcalıyordu.
- C) Aynaya sırtını **döndü**. Üzerindeki narçiçeği rengi ceketi çıkarıp sandalyenin arkasına **geçirdi**.
- D) Ben her şeyi **biliyordum**. O zamanlar, karanlıkta sırtüstü yattığım anlarda, bütün bunları bir bir kendime **mırıldandım**.

Analiz:

A, B ve D seçeneklerinde anlatıcı olayın bir kahramanı olarak geçmektedir yani birinci kişi ağızyla anlatım yapılmıştır. C şıkkında ise anlatıcı gözlemci konumundadır yani üçüncü kişi anlatım vardır. Seçeneklerde vurgulanan ifadelerle dikkat edin.

Cevap C

4. 2014 Aralık TEOG Mazeret

Aşağıdaki metinlerden hangisi birinci kişi ağızyla anlatılmıştır?

- A) Bahar sıcakları **bastırmıştı**. Kışlıklar sandıklara konuluyor, yazlıklar sandıklardan **çıkarılıyordu**. Bağ evlerine taşınmak için gerekli hazırlıklara **başlanmıştı**.
- B) O sabah pencereye dayanarak güneşle parlayan bulutlara **bakıyordum**. Kapı birdenbire açıldı ve karşımda onu **gördüm**. Bu, yıllardır özlemini **duyduğum** bir andı.
- C) Gecenin gittikçe fark edilen tatlı serinliğini **hissediyordu**. Gökteki yıldızlar ardı ardına **parlıyordu**. Yüreğinde bir rahatlama **duydu** ve huzur içinde hayallere **daldı**.
- D) Arka bahçedeki kestane ağacının altında hasır koltukta **oturuyordu**. Ayağının dibinde gezinen karıncayı **seyrediyordu**. Sokaktan gelen çocuk sesleriyle **gülümsedi**.

Analiz:

Vurgulanan ifadelerle dikkat ettiğimizde B şıkkında anlatıcı olayın içinde geçen bir kahraman olduğu için birinci kişi ağızyla anlatım; A, C ve D şıklarında anlatıcı gözlemci konumunda olduğu için üçüncü kişi ağızyla anlatım yapılmıştır.

Cevap B

HİKÂYE UNSURLARI

- Olay** : Hikâyede üzerinde söz söylenen yaşantı ya da durumdur.
- Kişiler** : Olayın oluşmasında etkili olan ya da olayı yaşayan insanlardır.
- Yer** : Olayın yaşandığı çevre veya mekândır.
- Zaman**: Olayın gerçekleştiği zaman dilimidir.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2016 Kasım TEOG

(I) Yıllarca yaşadığım kasabadan ayrılmak için **istasyona geldim**. (II) Kasabadan yarım saat uzakta, **sık bir ağaçlık arasında kaybolmuş küçük** bir istasyon... (III) Neredeyse karşı tepelerde **tan atacak**. (IV) Bir tren, tiz düdüğüyle karanlığı yırtarak istasyona yanaşiyor.

Bu metinde numaralanmış cümlelerde hikâye unsurlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- I. cümle bir **olayı** ifade etmektedir.
- II. cümlede **mekân** betimlenmektedir.
- III. cümlede **zaman** bildirilmektedir.
- IV. cümlede **kişi** belirtilmektedir.

Analiz:

I. cümlede yaşanan bir durumdan bahsedildiği için olay belirtilmiştir. II. cümlede vurgulanan ifadelerle mekân ayrıntılı anlatılmıştır. III. cümlede vurgulanan ifadeyle zaman bildirilmektedir. Ama IV. cümlede kişi ile ilgili bir ifade geçmemektedir.

Cevap D

2. 2016 Mayıs TEOG Mazeret

Aşağıdakilerin hangisinde metnin sonunda yay ayrıç içinde verilen hikâye unsuru yoktur?

- Sabah olmuştu. Kapının aralıklarında bembeyaz ışık çizgileri parlıyordu. O hiç böyle dalıp kalmaz, güneş doğmadan uyanırdı. Doğruldu. Sedirden atladi, ayakkabıları olmadan yürüdü. Bu saatte **evde** olmaması gerekirdi. (Yer)
- En kalın, en katı demirleri mısır yaprağı gibi incelten, kâğıt gibi yumuşatan **Koca Ali**, sanatını kimseden değil; kendi kendine öğrenmişti. Artık kasabanın en iyi demircisi olmuştu. (Kişi)
- İki bin kişilik kuşatma ordusunun çadırları, kaleye giren geniş yolun sağındaki büyük dişbudak ağaçlarının etrafına kurulmuştu. Yerlere kazıklanmış kır atlar, yabancı kokular duyuyor gibi sık sık başlarını kaldırarak kişniyor; tırnaklarıyla toprağı kazıyordu. (Zaman)
- Şiddetini arttıran fırtınayla birlikte dalgalar geminin gövdesini dövüyordu. Gemi alabora olmak üzereydi.** Kaptan, limanın buralarda bir yerde olduğunu biliyor ama pusulaları bozulduğu için karanlıkta yönünü tam olarak bulamıyordu. (Olay)

Analiz:

Seçeneklerde vurgulanan ifadelere dikkat edelim.

Cevap C

3. 2016 Aralık TEOG Mazeret

Kapının arkasında **uzunca boylu, seyrek saçlı, sağlam yapılı** bir adam **duruyordu**. Kendisini tanımadığım hâlde içimden bir ses bana adamın Binbaşı Ali olduğunu söylüyordu. Adam misafirlerini iyice **süzdü**, sonra sert adımlarla bize doğru **yürüdü**. Yanımıza geldi, yüzünde tatlı bir gülümseme vardı.

Bu metnin olay, yer, zaman, şahıs ve varlık kadrosuyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) **Şahsın fiziksel özellikleri** hakkında bilgi verilmiştir.
- B) **Yer unsuru** ayrıntılarıyla betimlenmiştir.
- C) Belirgin bir **zaman unsuru** yoktur.
- D) **Olaya dayalı bir anlatım** vardır.

Analiz:

Parçada vurgulanan ifadelere dikkat edelim.

Cevap B

4. 2018 MEB Kazanım

Olay : Bir balıkçının, ağına takılan küçük balıkları göle bırakması
Yer : Göl
Zaman : Kış, öğleden sonra
Kişiler : Deniz ve köpeği
Anlatıcı : I. kişi

Aşağıdaki metinlerden hangisi bu yapı unsurlarına uygun olarak kurgulanmıştır?

- A) Bütün göl buz kesmişti. Balıkçılar sabah geldikleri ağları öğleden sonra toplamaya koyuldular. Ancak ağlara takılan balıklar çok küçüktü. Moraller bozdu ama balıkları tekrar göle bırakmak dışında bir seçenekleri yoktu. Gün kararıyor, köpekler havlıyor, balıkçılar evlerine elleri boş dönüyordu.
- B) Geçen gün öğleden sonra kanepede uzanmış, karın yağışını izliyordum. O ara uyuyakalmışım. Uyku arasında birinin "Denize güven olmaz, inişli çıkışlıdır." diye bağırdığını işitince sıçradım. İsmimi kimin söylediğini anlamak için salona gittiğimde köpeğimin, ağzında kumandayı gevelediğini ve o sırada "Göl ve Deniz Balıkçıları" adlı belgeseli açıverdiğini fark ettim. Balıkçıların, küçük balıkları göle bıraktıkları sahnede bizimkinin nasıl yalandığını görmeliydiniz.
- C) Deniz, o kış her öğle sonu köpeğini de yanına alarak balığa çıkmış. Önceleri olta balıkçılığına merak salsa da zamanla ağ ile balık avlamak onu daha çok sarmış. Gölde birçok balık türü yakalamak mümkün olsa da onun turna balığına olan merakı bir başkaymış. Varsa yoksa turna... O kadar ki ağına başka balıklar takıldığında onları gerisin geri göle bırakırmış.
- D) Vakit öğleyi geçti, hava çok soğuk. Eee, ne de olsa ocak ayındayız. Buna rağmen köpeğimle birlikte bir gölün ortasındayım. Neden mi bu havada bu göldeyim? Adımı boşuna Deniz koymamışlar. Herkesin bir uğraşı vardır ya, benimki de balıkçılık. Yalnız prensip sahibiyimdir bu işte. Küçük balıkları avlamam. Örneğin şu ağdaki balıkların küçük olanlarını az evvel ayırıp göle bıraktım.

Analiz:

A seçeneğinde anlatıcı ve kişi uymamaktadır.

B seçeneğinde yer ve olay uymamaktadır.

C seçeneğinde anlatıcı uymamaktadır.

Cevap D

DÜŞÜNCENİN AKIŞINI BOZAN CÜMLE

Parçada her bir cümle anlam bütünlüğünü, anlam akışını sağlayacak şekilde bir araya getirilir. Farklı bir konu veya farklı bir düşünce içeren cümlelerin araya girmesi düşüncenin akışını bozar.

İzlenecek Yol

1. Bu tarz sorularda her bir cümlenin ne anlattığı belirlenir, cümleler arası ilişkiler karşılaştırılır ve farklı bir konuyu anlatan ya da konunun farklı bir yönüne değinen cümle bulunur.
2. Bağlayıcı ifade bulunmayan (ama, fakat, çünkü, bu yüzden...) yani giriş cümlesi özelliği taşıyan cümle aranır. Eğer bütün cümlelerde bağlayıcı öge varsa ya da birden fazla cümle giriş cümlesi özelliği taşıyorsa konunun farklı bir yönüne değinen cümle bulunur.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2017 PYBS

- (1) 18. yüzyıl insanı artık **estetik** nedir, **sanat** nedir bilir.
(2) Hayata **güzellik** kavramıyla bakarak eserler ortaya koyar. (3) Bu yüzyılda büyük **savaşların** etkileri görülür.
(4) İnsan **ruhunu okşayan** resimler, heykeller, kitaplar hayatın içine iyice girer.

Bu metinde numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Analiz:

1, 2 ve 4. cümlelerde estetik ve güzellikten bahsetmektedir ama 3. cümlede ise savaşların etkisinden bahsederek farklı bir konuya değinmiştir.

3. cümle kendinden önceki cümleye anlam olarak bağlı değildir. Yani 2. cümlenin devamı niteliğinde değildir. Anlam akışını bozmaktadır. Ayrıca 3. cümlede bulunan "savaş" kelimesine parçanın hiçbir yerinde değinilmemiştir.

Cevap C

2. Örnek Soru

Okul öncesi eğitim, çocuğu daha **güçlü**, **atak** ve **dayanıklı** kılan bir **basamak**. (I) Yapılan pek çok araştırma, **okul öncesi eğitim** alan çocukların okul hayatına daha kolay **uyum** sağladıklarını gösteriyor. (II) **Eğitimin başarısında** uyum ögesi çok çok önemli. (III) **Okula uyumun** yanında duygusal ve zihinsel gelişime de **okul öncesi eğitim** büyük katkı sağlıyor. (IV) **Okul öncesi eğitimin** yararlarını bilen uluslar, bu eğitim basamağına büyük önem veriyorlar.

Bu metinde numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV

Analiz:

I, III ve IV. cümlelerde okul öncesi eğitimin çocuk gelişimine olan katkıları anlatılırken II. cümlede ise eğitimde başarının uyuma bağlı olduğundan bahsedilmektedir.

II. cümlede geçen "eğitimin başarısı" ifadesine parçanın hiçbir yerinde değinilmemiştir. Anlam akışını bozmaktadır.

Cevap B

3. Örnek Soru

Bu köyde, Çengelli'de, 1947'de doğdu. (I) Yedi yaşındayken çelik çomak oyunu bir gözünü kör etti. (II) Bundan sonra dünyası yıkıldı ancak babasının da desteğiyle dünyadan kopmadı. (III) Toplumda **engellilere yardım** herkesin en önemli görevidir. (IV) Zekâsı ve çalışkanlığıyla kendini kabul ettirdi ve köyün ilk üniversite mezunu unvanını aldı.

Bu metinde numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

Analiz:

I, II ve IV. cümlelerde bir kişinin gözünü kaybetmesine rağmen pes etmeyip, hayattaki zorluklara direnerek başarıya ulaşması anlatılırken III. cümlede ise engelliler hakkında genel bir yorum yapılmıştır. Anlatımın akışını bozmaktadır. Ayrıca III. cümlede geçen "engellilere yardım" ifadesine parçanın hiçbir yerinde değinilmemiştir.

Cevap C

4. Örnek Soru

Romandaki kişiler yaşamın gerçekliğiyle uyuşmuyor. Bir olay akışı da görülmüyor romanda. (I) Yazar, olay örgüsü yaratmaktan çok, bir deneme yazarı gibi düşüncelerini sergilemeye çalışmış. (II) Bütün bu eksikliklerine karşın kıvrak bir dil kullanmayı başarmış. (III) Kullandığı **dili işleyip zenginleştirmek** öncelikle yazarın sorumluluğudur. (IV) Ne var ki dilinin kıvraklığı tek başına romanı kurtarmaya yetmiyor.

Parçada numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

Analiz:

III. cümlede geçen "dili işleyip zenginleştirmek" ifadesine parçada değinilmemiştir.

Cevap C

5. Örnek Soru

Patates ile ayakkabı arasında bir ilişki olduğunu biliyor muydunuz? (I) **Önce** bir patatesi alıp akşamdan ayakkabının içine koyuyoruz. Bütün bir gece ayakkabının içinde duran patates ayakkabının tüm kokusunu alıyor. (II) **Sonra** sabah patatesi alıp ikiye bölüyoruz. Bir tarafıyla ayakkabının üzerini siliyoruz. (III) Ayakkabının temiz olması çok önemli. Bu bir nevi cila görevi görüyor ve bu, ayakkabının sağlığı için de iyi. (IV) **Diğer tarafını da** ayakkabının tabanına bir güzel sürüyoruz, bu da karlı, buzlu havalarda kayıp düşüp kafamızı kırmamıza engel oluyor. Sonuç olarak patates sadece yiyecek olarak değil, aklımıza gelmeyen pek çok alanda kullanılabilir.

Bu metinde numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

Analiz:

Bağlayıcı ifade bulunmayan yani giriş cümlesi özelliği olan cümle aranır. Numaralanmış cümleleri incelediğimiz zaman sadece III numaralı cümle giriş cümlesi özelliği taşımaktadır. Diğer cümleler kendisinden önceki cümlelerin devamı niteliğindedir.

Cevap C

İKİ PARÇAYA BÖLME

İzlenecek Yol

1. Verilen cümlelerden hangisi **giriş cümlesi** olmaya en uygunsu cevabımız o cümledir. Çünkü yeni bir parçaya, yeni bir paragrafa kendinden önce açıklama gerektirmeyen bir cümleyle başlanması gerekir. Eğer bir cümle kendinden önceki cümleye anlam ve yapı bakımından bağlıysa parçayı o cümleden ikiye ayıramazsınız.
2. Farklı bir konuya ya da konunun farklı bir yönüne değinilmeye başlanan cümleyi aramalıyız.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2016 Nisan TEOG

(I) Yenilenebilir ve ses yalıtımı sağlayan saman balyası en ucuz doğal malzemelerden biridir. (II) **Ayrıca** saman balyasından yapılan ev, ısı kaybını önlemesi nedeniyle enerji verimliliği sağlıyor. (III) Malzemenin kolay temin edilmesi ve evin kolaylıkla inşa edilmesi **de** tercih nedenlerinden biri. (IV) Saman balyası evlerle Türkiye yeni yeni tanışıyor. (V) **Bu tanışma** Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneğinin, yirmi gönüllüyle 100 m² bir ev inşa etmesiyle gerçekleşti. (VI) **Amaçları** Kuzey Amerika, İngiltere ve İskandinav ülkelerinde kullanılan **bu evleri** Türkiye’de **de** yaygınlaştırmak.

Bu metin iki paragrafa bölünmek istenirse ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

A) III. B) IV. C) V. D) VI.

Analiz:

Görüldüğü gibi IV. cümlemiz gayet güzel bir giriş cümlesidir. Bu cümle ile yeni bir paragraf başlatılabilir. Diğer cümleler ise anlam ve yapı bakımından kendinden önceki cümlelere bağlıdır. Bağlayıcı ifadelerle dikkat edelim.

Cevap B

2. MEB Kazanım

Radyo, elektromanyetik dalgaları elektronik ortama aktardıktan sonra sese çeviren bir cihazdır. (I) **Radyonun icat** edilip yaygın olarak **kullanılmaya** başlanması yaklaşık yüz yıl öncesine dayanıyor. (II) Televizyondan önceki dönemin bu mucize cihazı, günümüzde fazla **ilgi** görmüyor. (III) Türkiye’de ilk **radyo yayıncılığı** 1927 yılında başladı. (IV) Önceleri İstanbul ve Ankara’da başlayan **radyo yayını**, TRT aracılığıyla bütün ülkeye yayıldı.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istenirse ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

Analiz:

III. cümleye kadar radyonun ne olduğundan ve radyoya gösterilen ilgiden bahsedilirken III. cümleden itibaren radyo yayıncılığında bahsedilmeye başlanıyor. Düşünce akışını sağlayan ifadelerle dikkat edelim.

Cevap C

METİN OLUŞTURMA (SIRALAMA SORULARI)

İzlenecek Yol:

- İlk önce giriş cümlesi bulunur. Sonra cümledeki anahtar kelimelere, özellikle cümlenin son kısmında vurgulanan ifadeye dikkat edilir ve benzer bir şekilde başlayan cümleyle devam edilir. Anlam ve yapıca bütünlük sağlana sağlana parça oluşturulur.
- Anlam akışını ve bütünlüğünü sağlayan ifadelere dikkat edilerek parçayı oluşturmamız gerekiyor. Bulduğumuz cümlenin son kısmı ile getireceğimiz cümlenin baş kısmı birbiriyle anlam ve yapı bakımından uyumlu olmalı, cümleler birbirini tamamlamalıdır.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2014 Aralık TEOG Mazeret

Aşağıda bir metnin cümleleri karışık olarak verilmiştir:

- Aynı şekilde, ulaşmak istediğiniz hedefler yaşam felsefenize uyuyorsa bunları elde etmeniz de kolaylaşır.
- Dolayısıyla önce yaşam felsefenizi sonra ulaşmak istediğiniz hedefleri belirleyin.
- Yaşamda en iyiye ulaşma çabanızda nereye gitmek ve ne olmak istediğinizi bilmek çok önemlidir.
- Çünkü yaşam felsefesiyle uyuşmayan hedefler hayal kırıklığıyla sonuçlanır.

Metin düşünce akışına göre düzenlendiğinde, numaralandırılmış cümlelerden hangisi en sonda yer almalıdır?

- A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Analiz:

Öncelikle giriş cümlemizi belirlemeliyiz. 3. cümle kendinden önce herhangi bir açıklama gerektirmediği için giriş cümlesidir. Diğer cümlelerde bağlayıcı ifadeler olduğu için giriş cümlesi olarak alamayız. Buradan sonra anlam akışını sağlayan ifadelere dikkat ederek parçayı tamamlamamız gerekiyor.

Cevap B

2. 2014 Nisan TEOG

- Bizler, bir kenarda beklerken çok büyük tüplerle balonların içlerine hava dolduruluyor.
- Gökyüzü benek benek balonlarla kaplandığında, o sepetlerden birinin içinde bizler de varız.
- Aynı anda elliden fazla balonun şişmesine, şekillenmesine ve büyümesine tanık oluyoruz.
- Bakıyoruz aşağıya, yukarıdan bakınca bambaşka görünen dünyaya.
- Kapadokya'da bir cumartesi sabahı gün ağarmak üzereyken vadideki yüzlerce insan gibi beklemeye başlıyoruz.
- Her şey tamam olduğunda yolcular onar yirmişer balon sepetlerine doluyor.

Numaralandırılmış cümleler, olayların oluş sırasına göre nasıl sıralanmalıdır?

- A) 1, 6, 3, 5, 4, 2 B) 5, 1, 3, 6, 2, 4
C) 5, 3, 2, 1, 4, 6 D) 1, 2, 5, 4, 6, 3

Analiz:

Öncelikle giriş cümlemizi belirlemeliyiz. 5. cümlemiz giriş cümlesidir. Daha sonra bulduğumuz cümlenin son kısmı ile getireceğimiz cümlenin baş kısmına dikkat edip anlam akışını sağlayarak parçayı tamamlamalıyız.

Cevap B

METİN TAMAMLAMA

Bu tarz sorularda metnin başında, ortasında ya da sonunda boşluklar bırakılarak buralara en uygun cümlenin getirilmesi istenir.

İzlenecek Yol

Boşluktan önceki ve sonraki cümleler dikkatli okunur ve bu cümlelerle anlam ve yapı bakımından en uygun cümle seçilir.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2014 Nisan TEOG

Yazarlar arasında pek rastlanmayan bir dayanışma içindeyiz ikimiz. Bir metni oluşturma aşamasında onun yazdığını ben okurum, benim yazdığımı da o okur. **Doğru ve yanlış bulduğumuz yönleri** bütün ayrıntılarıyla inceleriz. ---

Bu parçanın konusu dikkate alındığında, üç nokta ile belirtilen yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Böylelikle, yazdıklarımız daha kimseye ulaşmadan en başta **birbirimizin eleştiri süzgecinden geçmiş** olur.
- B) Bu anlamda, iyi yazar olmanın temel koşulu çok okumaktır.
- C) Sözün kıyası, biz yazarlar yaratıcılığı hayallerimizde buluruz.
- D) Bu sebeple, yazdıklarımızın merkezine insanı, insan yüreğinin bütün güzelliklerini yerleştiririz.

Analiz:

Boş bırakılan yer parçanın sonunda olduğu için boşluktan önceki cümleyi dikkatli okumalıyız. Anahtar kelimelere dikkat ederek anlam akışına en uygun cümleyi bulmalıyız.

Cevap A

2. 2014 Aralık TEOG Mazeret

— .....

— Çok güzel söylediniz. Bir **çocuğun dünyasına erişmek**, o dünyaya sığabilecek kurgular yapmak hiç kolay değildir. Çocuğa göre yazarken **çocukmuş gibi düşünebiliriz** elbette. Yine de durduğumuz yeri unutmadan kalemimizi kullanmalıyız. Onun dünyasına ne yukarıdan ne de aşağıdan bakmalı. Çocuğun gözlerinin içine bakıp hissettiklerini anlamak önemli.

— Teşekkürler, bu söyledikleriniz düşüncelerimi pekiştirdi.

Bu karşılıklı konuşmada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse metnin anlam bütünlüğü sağlanmış olur?

- A) Farz edelim ki çocuk yazarlarının teşvik edilmesi, çocuklara yönelik kitap sayısını artıracak.
- B) Zannederim okuma alışkanlığı erken yaşlarda başlamalıdır.
- C) Sanırım yazarken **çocuğu her yönüyle bilmek** ve bir parça **çocuk olmak** gerekiyor.
- D) Kanaatimce yazar, çocuk gelişiminden de haberdar olmalıdır.

Analiz:

Boş bırakılan yer parçanın başında olduğu için boşluktan sonraki cümleyi dikkatli okumalıyız. Anahtar kelimelere dikkat ederek anlam akışına en uygun cümleyi bulmalıyız.

Cevap C

METNE CÜMLE EKLEME

İzlenecek Yol

Öncelikle verilen cümle dikkatli bir şekilde okunur, anahtar kelimeler belirlenir. Sonra paragrafta bu cümleyi anlam ve yapı bakımından tamamlayan en uygun cümle bulunur. Daha sonra verilen cümle anlam akışına göre bulunan cümlenin başına ya da sonuna getirilir.

Dikkat

Bu sorularda soru tarzına çok dikkat edin. “Numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra getirilebilir?” ya da “Numaralanmış yerlerden hangisine getirilebilir?”

İlk soru tipinde verilen cümleyi numaralanmış uygun cümleden sonra getirmemiz istenirken ikinci soru tipinde direkt numaralanmış yerlere getirmemiz istenmektedir.

SORU ANALİZLERİ

1. 2016 Nisan TEOG

(I) “Denizineği” olarak bilinen manatiler, genellikle vakitlerini su altındaki bitki örtüsünde otlayarak geçirir. (II) Sıcak kıyıların sığ sularında yaşar. (III) Vücutlarını suyun üzerinde ilerletebilmek için kürek şeklindeki kuyruklarını yukarı, aşağı hareket ettirir. (IV) **Hantal görünüşlerine rağmen** manatiler, **usta yüzücüdür.**

Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra “Öyle ki saatte 25 km hızla bile yüzebilir.” cümlesinin getirilmesi en uygundur?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

Analiz:

Verilen cümlede vurgulanan ifadeler dikkat edelim. Bu ifadeleri çağrıştıran sözcükler IV. cümlede geçmektedir. Verilen cümle IV. cümlede belirtilen düşünceyi destekler niteliktedir.

Cevap D

2. 2018 LGS

(I) İstanbul’un üstünde ne tür tarihî yapıların olduğu az çok bilinir ama altında ne var pek bilinmez. (II) Yerin altındaki yapılardan biri olan sarnıçlar yüzyıllarca kentin su ihtiyacının önemli bir kısmını karşılamış. (III) Yağmurlardan süzülen veya kentin kilometrelerce ötesinden su kanallarıyla getirilen sular buralarda depolanmış. (IV) **Sarayın, büyük kiliselerin, askerî kışlaların, soylulara ait konakların su ihtiyaçları** buralardan karşılanmıştır.

Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra “Böyle önemli yapıların su ihtiyacını karşılayan sarnıçların en meşhuru Yerebatan Sarnıcı’dır.” cümlesi getirilirse metindeki düşünce akışı **bozulmaz?**

A) I. B) II. C) III. D) IV.

Analiz:

Verilen cümlede vurgulanan ifadeler dikkat edelim. Parçada bu ifadelerin doğrudan ya da dolaylı şekilde geçtiği cümleyi bulalım. Verilen cümleyi incelediğimizde anlam akışına göre bu cümlenin IV. cümleden sonra gelmesi gerekmektedir.

Cevap D

YER DEĞİŞTİRME

İzlenecek Yol

1. Birinci cümle dikkatli bir şekilde okunur. Eğer ilk cümle giriş cümlesi değilse giriş cümlesi olmaya en uygun cümle bulunur ve birinci cümle ile yer değiştirilir.
2. Eğer birinci cümle giriş cümlesi olmaya uygunsa anlam akışını bozan cümle bulunmalıdır. Anlam akışını bozan cümle ilk yer değiştirmesi gereken cümledir. Daha sonra akışını bozan cümlelerin yerine getirilmesi gereken cümle bulunur ve yer değiştirilir.

SORU ANALİZLERİ

1. 2017 Nisan TEOG

- I. Çok uzaklarda bir orman vardı eskiden. Bu ormandaki koca koca ağaçlar en yüksek kuleleri, en yüksek gökdelenleri bile gölgede bırakırdı. Uçurtmalar bile aşamazdı boylarını, ağaçlar göğe kadar uzanır giderdi.
- II. Uzaklardan bakan küçük çocuklar, bu ağaçların tepesine tırmananların, ellerini uzatınca yıldızları tutabileceklerini sanırlardı. Ama kimsecikler **tırmanamazdı** o ağaçlara.
- III. Oysa ormanın içinde **korkmadan** dolaşan bir adam vardı; yıllardan beri burada yaşardı, alışmıştı. En sık ağaçların arasında bir kulübede otururdu.
- IV. Ağaçlara **tırmanmak** şöyle dursun, ormana girmeyi bile göze alamazlardı. Bir ürperti sarardı her yanlarını, **korkarlardı**.

Numaralanmış parçalarla anlamlı bir metin oluşturmak için hangi parçalar yer değiştirmelidir?

- A) I ve II.   B) II ve III.
C) II ve IV.   D) III ve IV.

Analiz:

I numaralı cümle giriş cümlesi olduğu için anlam akışını bozan cümleyi bulmamız gerekiyor. III numaralı cümle II numaralı cümlelerin devamı değildir. II numaralı cümleden sonra hangi cümlelerin geleceğine bakılmalıdır. II numaradan sonra IV numaralı cümle gelmelidir. Cümlelerdeki anahtar kelimelere dikkat edin. Sonuç olarak III ve IV numaralı cümleler yer değiştirmelidir.

Cevap D

2. Örnek Soru

(I) **Yoğunluğu** azalan hava hafifler ve **yükselir**. (II) **Isınan hava** genişler yani havayı oluşturan **tanecikler** birbirinden uzaklaşır. (III) **Taneciklerin** birbirinden uzaklaşması, havanın **yoğunluğunun** azalması anlamına gelir. (IV) Güneş yeryüzünü ısıttığında yerin hemen üzerindeki **hava** da **ısınır**. (V) **Yükselen** sıcak havanın yerini serin havanın almasına rüzgâr denir.

Parçada numaralanmış cümlelerden hangi ikisi yer değiştirirse anlam bütünlüğü sağlanmış olur?

- A) I ve II.   B) I ve IV
C) II ve III   D) IV ve V

Analiz:

I numaralı cümleye dikkat edersek giriş cümlesi olmadığını fark ederiz. O zaman bu cümle kesinlikle değişecektir. Giriş cümlesi olmaya en uygun cümle IV numaralı cümledir. Sonuç olarak I ve IV numaralı cümleler yer değiştirmelidir.

Cevap B

DÜŞÜNÜNÜN YÖNÜNÜN DEĞİŞMEYE BAŞLADIĞI CÜMLE

Herhangi bir konuda konuşurken olumlu veya olumsuz şekilde görüşler belirtiriz. Ancak olumlu yönde düşünceler belirtirken bu düşünceye olumsuz yönde bir düşünce de belirtmek isteyebiliriz. İşte düşüncelerimizdeki bu değişiklikleri oluştururken bazı bağlaçlar kullanırız. Bu bağlaçlar düşüncemizin yönünü değiştirmemizi sağlar. Bu bağlaçlardan sonraki ifade öncekine göre anlamca zıttır.

Bu bağlaçlardan birkaçı şunlardır: “ama, fakat, halbuki, lakin, ne var ki, yalnız, öte yandan, bir yandan, buna karşılık...”

İzlenecek Yol

1. Düşüncenin yönünü değiştiren ifadelere dikkat etmeliyiz.
2. Kendisinden önceki düşünceye ters düşen bir cümle bulmalısınız.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2014 Nisan TEOG

Tiyatro bu yıl baştan sona ilgiyle izlenebilecek, çarpıcı bir oyunla açtı perdelerini. (1) Bu oyun sağlam bir kurguya sahip. (2) Olaylar dizisinin canlandırılmasında ve sahne geçişlerinde saat gibi işleyen bir çözümlenmeye gidilmiş. (3) **Ne var ki**, dekorlar ve ışık düzeni bu çözümlenmeye **yeterince katkı sağlamıyor**. (4) Ayrıca, bazı oyuncular seslerini ve bedenlerini iyi kullanamadıkları için rollerini başarıyla yerine getiremiyorlar.

Bu parçada yazarın oyun hakkındaki düşüncesi, numaralandırılmış cümlelerin hangisinde değişmeye başlamıştır?

- A) 1   B) 2   C) 3   D) 4

Analiz:

3. cümlede düşünce olumsuz yönde değişmeye başlamıştır.

Cevap C

2. 2016 Kasım TEOG

(I) Ülkemizde kuşkusuz iyi denemecilerimiz yetişti. (II) Türkçenin bütün tatlarını veren doyumsuz denemeler yazıldı. (III) **Buna karşılık** öyle zamanlar oldu ki **herhangi bir türe dâhil edilemeyen melez yazılar**, deneme diye okurun önüne sürüldü. (IV) Kimileri denemenin, içi boş yani fikirsiz ve süslü yazılar olduğunu zannetti. (V) Bu yüzden deneme kitapları, çoğu zaman edebiyat eseri sayılmadı.

Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinden itibaren düşüncenin yönü değişmiştir?

- A) II.   B) III.   C) IV.   D) V.

Analiz:

III. cümlede düşünce olumsuz yönde değişmeye başlamıştır.

Cevap B

METİN KARŞILAŞTIRMA

İzlenecek Yol

İlk önce seçenekler gözden geçirilir ve vurgulanan ifadelerin altı çizilir. Daha sonra;

⇒ “Ortak yön ya da özellik hangisidir?” sorularında seçeneklerde belirtilen ifadeler ilk metinde aranır. Eğer ilk metinde bu ifadelerden sadece **bir tanesi** geçiyorsa cevap bu ifadenin geçtiği seçenektir. İkinci metni okumanıza bile gerek yoktur. Çünkü bu ifade diğer metinde de geçmek zorundadır. Yoksa ortak olan yöne ya da özelliğe ulaşamaz.

Eğer ilk metinde **birden fazla** ifadeye ulaşırsak bu bulduğumuz ifadeleri bu sefer ikinci metinde arıyoruz ve bulduğumuz ilk belirtilen ifadeye cevabı işaretliyoruz.

⇒ “Ortak yön hangisi değildir?” olumsuz sorularda ise seçeneklerde belirtilen ifadeler ilk metinde aranır ve **geçmeyen** ifadenin bulunduğu seçenek işaretlenir.

Eğer ilk metinde seçeneklerde belirtilen ifadelerin hepsi varsa bu sefer bu ifadeler ikinci metinde aranır ve belirtilmeyen ifadenin geçtiği seçenek işaretlenir.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2014 Nisan TEOG

Küçük bir kasabada mutlu bir aile yaşıyordu. Onlardan o kadar etkilenmişim ki bir duvar resmiyle yaşamlarını yansıtmak istedim. Bu ailede gördüğüm bütün mutlulukları, umudu ve huzuru çizmeye başladım. Resmi bitirmek üzereyken atölyeme geldiler. Resme bakıp sordular: “Bunu siz mi yaptınız?” Büyük bir heyecanla yanıt verdim: “Hayır, aslında siz yaptınız. Ben yalnızca **sizde gördüklerimi resmettim.**”

Ben heykellerimde insanları mutlu, üzgün, endişeli yani **gerçek hâleriyle aktarmaya** çalıştım. Düşündüklerinin ve hissettiklerinin yüzlerinden okunabilmesi için çabaladım. Belki de bu yüzden bana “gerçeği mermere işleyen usta” diyorlar.

Bu metinlere göre, her iki sanatçıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) **Beğenilmekten** mutlu oldukları
- B) **Düşüncelere** önem verdikleri
- C) İnsanları **olduğu gibi yansıttıkları**
- D) **Var olanı değiştirerek** aktardıkları

Analiz:

İlk metinde seçeneklerde belirtilen ifadelerden sadece birine ulaştığımız için direkt cevabı işaretleyebilir.

Cevap C

2. 2015 Kasım TEOG

Çayırlar geniş ovalardır. Yeryüzünün çeyreğinden fazlasını çayırlar oluşturur. Az yağış alması nedeniyle küçük otlar yetişir. Bu alanlar antilop ve zebra gibi yiyecek ortamı sağlar.

Yeryüzünün üçte ikisinden fazlasını okyanuslar oluşturur. Su altı yaşamının en çeşitli olduğu bölgeler sıcak ve sığ sulardır. Bu güzel su bahçeleri balık, sünger ve deniz kabuklusu kaynar.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerin ortak yönlerinden biri değildir?

- A) **Karşılaştırmaya** yer vermiş olmaları
- B) **Bilgi vermek** için yazılmaları
- C) **Doğadan** bahsetmeleri
- D) **Sayısal verilerden** yararlanmaları

Analiz:

Şıklarda belirtilen ifadeleri ilk metinde aradığımızda karşılaştırma yapılmadığı görülmektedir. İkinci metni okumamıza gerek yoktur. Çünkü ilk metinde olmayan bir özellik ikinci metinde olsa bile ilk metinde olmadığı için ortak özellik olmayacaktır.

Cevap A

3. 2015 Aralık TEOG Mazeret

Hint kazları binlerce kuştan oluşan sürüler halinde Orta Asya'da yaşar. Pek çok kuş türü gibi her yıl uzun mesafeler kat eder. Fakat bu sıra dışı canlının farkı, bu yolculuğu dünyanın en yüksek dağı olan Himalayalar'ın zirvesini aşarak yapmasıdır.

Tordigatlar, Everest Dağı'ndan okyanusun 3000 metredeki dip kısımlarına; Güney Kutbu'ndan bahçemizdeki su damlasına kadar her yerde yaşayabilen mikroskobik, tek hücreli bir canlıdır. Tordigatlar diğer canlılara göre bin kat daha fazla radyasyona dirençli olduğu gibi -50 ile 200 derece arasındaki tüm sıcaklıklarda yaşayabilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerin ortak yönü değildir?

- A) Metinlerdeki canlıların yaşadıkları yer hakkında bilgi verilmiştir.
- B) Nesnel bir anlatım kullanılmıştır.
- C) Karşılaştırma yapılmıştır.
- D) Metinlerde geçen canlıların diğer canlılarla benzerliklerine değinilmiştir.

Analiz:

İlk metinde seçeneklerde belirtilen ifadelerin hepsine ulaşılmaktadır ama ikinci metinde diğer canlılarla benzerliklerine değinilmemiştir.

Cevap D

4. 2014 Aralık TEOG Mazeret

1950'lerdeki ilk bilgisayarlar, binlerce elektronik ampulden oluşan ve koskoca odaları dolduracak hacimdeki makinelerdi. Ampuller çok ısındığı için büyük bir soğutma sistemi kullanılırdı. Bu bilgisayarlarda, basit çarpma bölme işlemleri yapılabilirdi. Bunları ancak bazı uzmanlar kullanabiliyordu.

Günümüzde kullanılan bilgisayarlar bir kitap büyüklüğündedir. Küçük olduğu kadar kullanışlı da olan bu bilgisayarlar basit bir fanla soğutulur. Kolaylıkla dört işlem yapılabilen bu gelişmiş makineleri hemen hemen herkes rahatlıkla kullanabilir.

Bu metinlerde bahsedilen bilgisayarların ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Matematiksel hesaplar yapabilmeleri
- B) Soğutma sistemlerinin özelliği
- C) Kapladıkları alanın büyüklüğü
- D) Kullanıcı kitlesinin genişliği

Analiz:

Seçeneklerde belirtilen ifadelerin hepsi ilk metinde geçmektedir. İkinci metni incelediğimizde ise ortak olan yönün sadece dört işlem yapabilmeleri olduğuna ulaşıyoruz.

Cevap A

ANLATIM TEKNİKLERİ

Öyküleme: Hareket vardır. Olay akışı vardır. Olay; yer, zaman ve kişi unsurlarıyla anlatılır. Film izliyormuşuz hissi vardır.

Betimleme: Durağanlık vardır. Varlıklar, durumlar, kavramlar ayrıntılı özellikleriyle anlatılır. Bir resme ya da fotoğrafa bakıyormuşuz hissi vardır.

Açıklama: Amaç bilgi vermek, öğretmektir.

Tartışma: Karşı çıkılan bir düşünce vardır. Düşünceler değiştirilmeye çalışılır.

İzlenecek Yol:

Bu tarz sorular parçanın ilk cümlesinden belli olur. İlk cümlede bir olay hareket varsa öyküleme; bir yer, kişi veya varlık ayrıntılı anlatılıyorsa hareket yoksa betimleme; bilgi veren bir cümle ise açıklama; bir düşünceye karşı çıkılıyorsa tartışmadır.

DİKKAT

“Hangi anlatım biçimi **ağır basmaktadır?**” tarzında bir soruyla karşılaşırsanız parçanın geneline bakmanız gerekir.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2015 Mayıs TEOG Mazeret

Bir ilkbahar günü, öğle vakti... Hava sakin. Güneş tepede... Büyük bir vadi gözümlüğün önünde uzanıyor ve genişliyor. Renkler parlak. Tepenin eteklerinde yer yer taze çayırlar... Bu yeşillik insanın zihnine yapışıp kalıyor. Biraz ileride, köşke yakın bir bostanın yanında bir gelincik tarlası var. Gözler, kıpkırmızı bir ışık ve renk cümbüşü içinde boğuluyor. Gökyüzü masmavi.

Bu metnin anlatımında aşağıdakilerden hangisi kullanılmıştır?

- A) Öyküleme
- B) Betimleme
- C) Tartışma
- D) Açıklama

Analiz:

Parçada doğa ayrıntı özellikleriyle verilmiştir. Yani doğa tasvir edilmiştir.

Cevap B

2. MEB Kazanım

“Orta oyunu, tiyatro değildir. Yalnızca güldürür. Oysa tiyatro kimi zaman ağlatır, kimi zaman güldürür.” diyen bilgisizlere acınıp geçilir. Sanatı mutlu bir azınlığın tekelinde zanneden bu yarı aydınlar takımı halk şiiri, halk edebiyatı, halk tiyatrosu lafından huylanır olmuş. Öykünün meddahtan, romanın Dede Korkut’tan, şiirin Karacaoğlan’dan yararlanılarak çağdaş bir öze ve tekniğe ulaşması gereğinden her söz ettiğimizde bunların başından aşağı kaynar sular dökülür.

Bu parçada aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Tartışma
- B) Öyküleme
- C) Betimleme
- D) Açıklama

Analiz:

Parçada yazar karşı çıkığı bir düşünceyi kendi düşünceleriyle değiştirmeye çalışmıştır.

Cevap A

3. MEB Kazanım

Çevremizdeki sesleri, ışıkları, kokuları, sıcaklığı, esen rüzgârı vb. hep duyu organlarımızla algılarız. Ancak bazen duyu organlarımız doğru çalışsa, işlevini tam yerine getirirse bile onlardan beyne gönderilen iletiler beyinde yanlış yorumlanabilir. O zaman algımızda bir hata oluşur. Bu tür algı hatalarına yanılsama denir. En şaşırtıcı ve etkileyici yanılsamalar görsel yanılsamalardır. Bu yanılsamalarda aslında göz nesneyi görür. Nesnenin gözde oluşan görüntüsü sinirlerle beyne iletilir. Ama beyin, gelen bu görüntüyü yorumlarken hata yapar. Genelde algımızdaki bu hatayı fark ederiz. Böyle bir görsel yanılsamayla karşılaştığımızda bir şeyin ters gittiğini anlarız ama ne olduğunu bilemeyiz. O nedenle ikinci bir kez ve daha dikkatli bakarız. Baktığımız şeyin ne olduğunu anlamaya çalışırız. Çoğunlukla bu ikinci ve daha dikkatli bakış nasıl bir yanılsamaya kapıldığımızı anlamamızı sağlar. Ne var ki bazen gördüğümüz şeyde bir yanlışlık olduğunu fark etmemize karşın öyle algılamayı sürdürebiliriz.

Bu parçada aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Öyküleme
- B) Betimleme
- C) Açıklama
- D) Tartışma

Analiz:

Parçada bilgi vermek, öğretmek amaç olduğu için açıklama tekniği kullanılmıştır.

Cevap C

4. MEB Kazanım

Kulağında kulaklık, kendi halinde müzik dinleyen çocuk, birden bir şey hatırlamış gibi elini çantaya attı. Bir not kâğıdı ve kalem çıkardı. Biraz duraksadıktan sonra telaşlı bir şekilde yazmaya başladı. Bir süre sonra hâlâ müzik çaldığını fark etmiş olacak ki kulaklıkları çıkarıp yazmaya öyle devam etti. Yazdığı şey, ilham anında canlanan şiirden başkası değildi.

Bu parçanın anlatımı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Öyküleme
- B) Betimleme
- C) Açıklama
- D) Tartışma

Analiz:

Olay akışı, hareket olduğu için anlatım biçimi öykülemedir.

Cevap A

5. MEB Kazanım

Aksaray, Selçuklular döneminde devletin ikinci başkenti olarak kullanılmıştır. Bu dönemde şehir, yardım kuruluşları ve eğitim kurumları ile zenginleştirilmiştir. Burası -şehre kötü insanların alınmamasından dolayı- "iyi insanların yaşadığı yer" anlamına gelen "Şehr-i Süleha" olarak anılmıştır. Alaattin Keykubat döneminde daha çok askerî bir üs olarak kullanılan Aksaray, bu dönemde mimari yönden çok gelişmiştir.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Betimleme
- B) Öyküleme
- C) Tartışma
- D) Açıklama

Analiz:

Aksaray ile ilgili bilgi verilmiştir.

Cevap D

6. MEB Kazanım

Eğitim, bazılarının savunduğu gibi bir bilim dalının teorik bilgilerini ya da temel yaşam bilgilerini öğrenmek değildir. Eğitim, insan olma ve bir toplumda birey olarak yaşama bilgilerini öğrenmektir. Bu nedenle bir insanın eğitimi önce ailede başlar. Eğitimin okulda başladığını düşünenler de var elbette. Ben onlara katılmıyorum. Aile, ilkokul; anne-baba, ilk öğretmendir bana göre. Bir çocuk, aile içindeki eğitiminde yakınlarına, arkadaşlarına nasıl davranacağını; farklı olaylarla karşılaşınca ne yapacağını; içtenliğin, sevginin, nefretin seviyesinin nasıl ayarlanacağını öğrenir.

Bu parçada aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Öyküleme
- B) Betimleme
- C) Açıklama
- D) Tartışma

Analiz:

Yazar karşı çıktığı düşünceleri kendi düşünceleriyle değiştirmeye çalışmaktadır.

Cevap D

7. MEB Kazanım

Yöre, ulaşılmaz kayaların üzerindeki kale ve kilise kalıntıları, asma köprüleri, dik yamaçlarındaki ahşap evleri, nadide orkideleri ve rengârenk kelebeklerin eksik olmadığı çiçekleriyle görülmeye değer bir yerdir. Yakınlardaki Barhal ise Altıparmak Dağları'nın ilerisinde, en yüksek nokta olan Marsis Tepe'nin karşısında kendinden emin bekler durur. Naznara ve Amanezget mahalleleriyle bozulmamış mimari dokusunu sergileyen Barhal, başta Karagöl olmak üzere buzul gölleriyle de göz alıcıdır. Öküz, Davar, Deniz gölleri yörenin diğer süsleridir.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Açıklama
- B) Tartışma
- C) Betimleme
- D) Öyküleme

Analiz:

Anlatılan yerler ayrıntılı özellikleriyle anlatılmıştır ve hareket yoktur.

Cevap C

8. MEB Kazanım

Davetliler yavaş yavaş toplanmaya başlamış, ikram vakti gelmişti. Kalktım, mutfağa gittim. Buzdolabından meyve sularını çıkardım, bardakları hazırladım. Meyve sularını salona getirirken ayağım eşiğe takıldı. Tepsi bir yana fırladı, bardaklar öte yana. Hızla bana doğru gelen duvarı görebildim en son. Gözlerimi açtığımda başıma bir kalabalık toplanmıştı. Endişe ile bana yönelmiş yüzlere hayretle baktım. Smokinli, kır saçlı bir beyefendi bana doğru yaklaştı ve "Nasılınız hanımefendi? Sıcak dokundu size galiba. Buyurun, şu kolonyalı mendili koklayın, iyi gelir." dedi. O sırada doktor da gelmişti.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Betimleme
- B) Öyküleme
- C) Açıklama
- D) Tartışma

Analiz:

Olay akışı ve hareket vardır.

Cevap B

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

1. Tanımlama

Bir kavram veya varlığın ne olduğunun açıklanmasıdır. "Nedir, kimdir?" sorularının cevabıdır.

2. Karşılaştırma

Birden fazla varlık ya da kavram arasındaki benzerlik veya farklılıkları ortaya koymaktır. "En, daha, çok, kadar, gibi, göre, ise..." ifadeleri bulunur.

3. Örneklendirme

Bir düşüncenin somut hâle getirilerek daha anlaşılır kılınması için anlatılan konuyla ilgili örnekler verilmesidir.

4. Tanık Gösterme

O alanda yetkin bir kişinin görüşüne yer verilmesidir.

5. Sayısal Verilerden Yararlanma

Düşüncenin kanıtlanabilmesi için bilimsel çalışmalar sonucu elde edilen istatistiksel veriler kullanmaktır.

6. Benzetme

Bir kavramı ya da varlığı başka bir kavram ya da varlığın özellikleriyle anlatmaya benzetme denir.

SORU TAHLİLLERİ

1. 2013 Aralık TEOG Mazeret

İnsanın tecrübe ve bilgi birikimlerini aktarması iki yolla olur: sözlü ve yazılı. Sözlü olarak aktarılanlar ya zamanla unutulur ya da bölgeden bölgeye, zamandan zamana, kişiden kişiye geçtikçe değişime uğrar, aslından uzaklaşır. Aynı durum yazılı metinler için söz konusu olsa bile aslından uzaklaşma, sözlü aktarımlar kadar olmaz.

Bu parçada kullanılan düşünceyi geliştirme yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanımlama   B) Karşılaştırma
C) Örnekleme   D) Tanık gösterme

Analiz:

Parçada yazılı ve sözlü bilgi aktarımı arasında kıyas yapılmıştır.

Cevap B

2. 2014 Aralık TEOG Mazeret

Deyimler genellikle gerçek anlamlarından az çok ayrı, kendine özgü bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbekleridir. Atasözleri gibi her durumda doğru olmayabilir ve genel kural niteliği taşımazlar. Bunun yerine yalnızca özel bir durum karşısında doğru kabul edilir ve öylece kullanılırlar. "Et tırnaktan ayrılmaz." dediğimizde kesin bir doğruyu anlatmış oluruz, bu bir atasözüdür. Oysa "et tırnak olmak" dersek bazı durumlar için geçerli olan bir ifade kullanmış oluruz.

Bu metnin anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Karşılaştırma   B) Örnekleme
C) Tanımlama   D) Tanık gösterme

Analiz:

Konuyla ilgili yetkin bir kişinin sözüne yer verilmemiştir. Atasözleri, söyleyeni belli olmadığı için tanık gösterme olarak alınmaz.

Cevap D

3. 2017 Mayıs TEOG Mazeret

Fabl; hayvanlara, bitkilere veya başka varlıklara kişilik verilmesi ve onların konuşturulmasıyla meydana getirilen bir çeşit masaldır. Ancak masaldan farklı olarak fabldaki kahramanlar gerçek hayattaki bir tipi, değeri veya kişilik özelliğini sembolize eder. **Tilki kurnazlığı, keçi inatçılığı, karınca çalışkanlığı temsil eder.**

Bu metnin anlatımında aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisi kullanılmamıştır?

- A) Örnekleme
- B) Karşılaştırma
- C) Tanımlama
- D) Benzetme

Analiz:

Bir kavram ya da varlık başka bir kavram ya da varlığın özellikleriyle anlatılmamıştır.

Cevap D

4. 2018 PYBS

Dağlara yağın karın endüstri bakımından büyük değeri vardır. **Enerji sağlamak, tarlaları sulamak** gibi işlerde kullanılır. Bundan başka kar, yeryüzünü örttüğü zaman **bitkileri şiddetli soğuktan korur, ilkbaharda kuvvetle gelişmelerini sağlar.**

Bu metinde aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisine başvurulmuştur?

- A) Tanımlama
- B) Örnekleme
- C) Karşılaştırma
- D) Tanık gösterme

Analiz:

Bir düşüncenin somut hâle getirilerek daha anlaşılır kılınması için konuyla ilgili örnekler verilmiştir.

Cevap B

5. 2014 Kasım TEOG

Çocukluk dönemi hafızada hep taze kalır. Buradaki **anılarımız** tamamen kaybetmediğimiz, her fırsatta dönüp baktığımız bir **fotoğraf albümü** gibidir. Yeri geldiğinde hemen kapağı açılır, anılar yeniden canlanır.

Bu metinde aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisi kullanılmıştır?

- A) Benzetme
- B) Örnekleme
- C) Tanık gösterme
- D) Karşılaştırma

Analiz:

Anılarımız, fotoğraf albümüne benzetilmiştir.

Cevap A

6. 2016 Nisan TEOG

İnsanın yaşamını yönlendiren **en** büyük güç olmuştur söz ve sözcükler. Yaşam gerçeklerinin ayırımına varmayı, onlara karşı direnmeyi kazandırmış insanoğluna. Bunu şöyle belirtiyor **Tolstoy** “**Sözcüklere dökülebilen, onlarla biçimlendirilen gerçek; insan yaşamını besleyen, zenginleştirip güzelleştiren en büyük güçtür.**” İnsanoğlunun yaşamı algılamasında, ona yeni boyutlar kazandırmasında söz ve sözcükler **en** temel öge olmuştur.

Bu metinde yazar, ana fikri desteklemek için aşağıdakilerden hangisine başvurmuştur?

- A) Tanımlama-Örneklendirme
- B) Benzetme-Tanık gösterme
- C) Örneklendirme-Sayısal verilerden yararlanma
- D) Tanık gösterme-Karşılaştırma

Analiz:

Karşılaştırma bildiren ifadelere dikkat edelim. Ayrıca bir kişinin sözüne yer verilmiştir.

Cevap D

METİN ALTI SORULAR (BİR METNE BAĞLI SORULAR)

İzlenecek Yol

1. Bu soru tarzında yapılan en büyük hata her soru için parçayı tekrar tekrar okumaktır.
2. **Olumsuz soru** tarzlarında metin genel olarak incelendiği için önce bu tarz sorulardan başlanmalıdır. Çünkü bu soruyu çözerken aslında diğer soruların cevabı hakkında da bilgi sahibi oluruz.

SORU TAHLİLLERİ

2018 LGS

1, 2, 3 ve 4. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Teknolojik cihazları hayatımızın her sahasında görmek mümkün. Ancak teknolojiyi bilinçsiz kullanmaktan en fazla zararı yeni nesil görüyor. Çünkü doğdukları andan itibaren akıllı cihazlar onların ellerine “elektronik emzik” niyetiyle veriliyor. Bu susturucu emzikle başlayan tanışma ileride teknoloji bağımlılığına dönüşüyor. Bu bağımlılığa dikkat çekmek için “Teknolojisiz Bir Gün” adlı sosyal sorumluluk projesi başlatıldı. Projenin çıkış noktası şöyle açıklanıyor: Teknoloji, yemek gibi bir ihtiyaç lakin yemeğin fazlasının obeziteye yol açması gibi teknolojinin fazlası da “teknoloji bağımlılığına” yol açıyor. Ekran bağımlılığı erkeklerde mobil oyun, bayanlarda sosyal medyayı kontrol etme isteğiyle ortaya çıkıyor. Ortaöğretim çağındaki bir çocuk yılda 1000 saatini okulda geçirirken 1500 saatini TV ve bilgisayar başında geçiriyor. Gençler her gün zamanlarının 229 dakikasını cep telefonu kullanarak öldürüyor. Türkiye’de bir kişi günde ortalama 6 saat TV izlerken kitap okumaya yalnızca 1 dakika ayırıyor. Bütün bunlara çözüm olarak da haftada bir gün “teknoloji diyeti” tavsiye ediliyor.

Kadın, erkek, yaşlı, genç farklı kişilere “Teknolojik cihazlar olmadan, bir gününüzü nasıl geçirirdiniz?” sorusuna en fazla verilen cevap “Kitap okurum.” oluyor. Diğer cevaplar ise “Çocuklarımla vakit geçiririm, oyun oynarım, yürüyüş yaparım, resim çizerim, yeni yerler keşfederim, kütüphaneye giderim...” şeklinde sıralanıyor.

Eğer siz de teknolojiyi haddinden fazla kullanıyorsanız teknoloji diyeti yaparak sevdiğiniz vakit ayırıp neler kaçırdığınızı fark edebilirsiniz.

1. Bu metnin dil ve anlatımıyla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Yazar, düşüncelerini sorular yoluyla anlatmıştır.
- B) Karşılaştırmadan yararlanılmıştır.
- C) Özne ifadelerine yer verilmiştir.
- D) Düşünce, sayısal verilerle kanıtlanmaya çalışılmıştır.

2. Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan, zamanını iyi değerlendirmelidir.
- B) Teknoloji bağımlılığı projelerle önlenmelidir.
- C) Bağımlılık yapan şeylerden uzak durulmalıdır.
- D) Teknoloji ölçülü kullanılmalıdır.

3. Metnin son cümlesinin ifade ettiği anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eleştiri
- B) Varsayım
- C) Öneri
- D) Ön yargı

4. Aşağıdakilerden hangisi bu metindeki altı çizili cümlenin bir özelliği değildir?

- A) Eylem cümlesi
- B) Olumlu cümle
- C) İçinde fiilimsi bulunan cümle
- D) Kurallı cümle

Analiz:

Önce olumsuz soruyla başlayın. Bu soruyu çözerken diğer sorularla da ilgili bilgi sahibi olacaksınız.

Cevap 1-A 2-D 3-C 4- A

5, 6 ve 7. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Yaşadığımız dünyaya karşı taşıdığımız sorumlulukları fark etmemiz için en ideal zamanlar ilk çocukluk yıllarımız. Yere çöp atmama, ağaçların dallarını kırmama, çiçekleri koparmama gibi birçok şey bu dönemde edindirilir. Bunda en büyük pay kitaplara ait.

Eğitim Uzmanı Bilge Buhan Musa, geri dönüşüm üzerine çıkardığı dört yeni hikâye kitabıyla çocuklara çevre bilinci

I

kazandırmayı hedefliyor. Bilge Buhan Musa, doğanın nasıl korunabileceğini kitaplarında verdiği yöntemlerle somutlaştırıp çocukların bunu davranışa kolayca dönüştürebileceklerini belirtiyor. Eğitimci yazarın yayımlanan hikâye

II

serisi, çocukların kitaptaki kahramanlarla empati kurmalarını sağlıyor ve gezegenimize karşı sorumluluklarını yerine getirmelerine aracı oluyor. Bu hikâye serisi dört farklı kitaptan oluşuyor. “Yaşlı Çınar Ağacı”nda kâğıdın, “Meraklı Yeşil

III

Şişe”de camın, “Beyaz Plastik Bardak”ta plastiğin geri dönüşümü anlatılıyor. “Geri Kazanım Atölyesi”nde ise kullandığımız eşyalardan geri dönüşüme gitmeden ne şekilde faydalanabileceğimiz dile getiriliyor.

IV

5. Bu metinden aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Doğayı korumada geri dönüşüm önemlidir.
- B) Kitapların, çocukların kişilik gelişiminde etkisi vardır.
- C) Olumlu davranışlar çocukken daha kolay kazandırılır.
- D) İnsanlarla sağlıklı iletişimin yolu empati kurmaktır.

6. Bu metne göre Bilge Buhan Musa'nın, kitaplarını yazma amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocuklara çevre bilinci aşılacak
- B) Geri dönüşümün ekonomiye katkısı hakkında bilgi vermek
- C) Ailelere çocuk eğitimi konusunda yol göstermek
- D) Kitap okuma alışkanlığı kazandırmak

7. Bu metindeki numaralanmış kelimelerden hangileri zarf-fiildir?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve IV.
- D) III ve IV.

Analiz:

Önce olumsuz soruyla başlayın. Bu soruyu çözerken diğer sorularla da ilgili bilgi sahibi olacaksınız.

Cevap 5-D 6-A 7-C